

**Verslaggevende eenheid  
Stichting Het Geldersch  
Landschap gecombineerd**

**Jaarstukken 2023**

Datum: 23 mei 2024



## Inhoudsopgave

|   |  |    |
|---|--|----|
| Directieverslag                         | 2  |    |
| Verslag Raad van Toezicht               | 13   |    |
| Verkort verslag Raad van Advies         | 17   |    |
| Verkort verslag Beheer Advies Commissie | 19   |    |
| Jaarrekening:                           |  |    |
| Balans per 31 december 2023             | 21   |    |
| Staat van Baten en Lasten over 2023     | 22   |    |
| Kasstroomoverzicht                      | 23   |    |
| Toelichting op de jaarrekening 2023     | 24   |    |
| Overige gegevens                        | 68   |    |
| <br>                                    |  |    |
| <b>Bijlagen</b>                         |  |    |
| 1                                       | Specificatie van de door de Stichting beheerde terreinen                 | 73 |
| 2                                       | Verantwoording NPL-projecten   | 74 |
| 3                                       | Groepsstructuur verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap | 75 |
| 4                                       | Samenstelling Raad van Toezicht en directie                              | 76 |



## Directieverslag gecombineerde jaarrekening

### Een jaar van veranderingen

2023 was het jaar van veranderingen in het bestuur. Zowel voor Geldersch Landschap & Kasteelen als voor Nederland. Eind september namen we afscheid van Peter van den Tweel die bijna 15 jaar leiding gaf aan onze organisatie. In deze periode hebben hij en het team veel voor elkaar gekregen en mooie resultaten geboekt. Er staat een financieel gezonde organisatie met een duidelijke visie die voortvarend en pragmatisch opereert. Na een inwerkperiode van een zestal weken nam ondergetekende het stokje over als directeur-bestuurder.

Maar ook het provincie- en landsbestuur kenden grote wijzigingen. Bij de Statenverkiezingen in maart moesten de gevestigde partijen een stap terug doen en plaatsmaken voor een nieuwkomer. Inmiddels zijn het nieuwe college van GS en de Provinciale Staten een jaar in functie en zijn accentverschuivingen in het provinciaal beleid waarneembaar. De Tweede Kamer verkiezingen van november betekenden eveneens een grote verschuiving in het politieke krachtenveld. Op het moment van schrijven is er nog geen nieuwe regering maar dat zaken gaan veranderen, is wel duidelijk. Dat betekent dat niet alles meer vanzelfsprekend is en dat organisaties als Geldersch Landschap & Kasteelen nog meer moeten uitgaan van de eigen kracht en visie en rekening moeten houden met een ander klimaat, zowel meteorologisch als politiek.

Gelukkig pakte 2023 goed uit voor Geldersch Landschap & Kasteelen. Eind van het jaar waren de meeste vacatures vervuld en mooie projecten afgerond zoals de restauratie van Huis Brakel die in korte tijd werd uitgevoerd. Terwijl er veel in de politiek gesproken werd over de transitie van de landbouw en tot verdriet van velen het landbouwakkoord uit elkaar klapte, zette Geldersch Landschap & Kasteelen wel stappen onder andere op landgoed Staverden midden op de Veluwe. In goed overleg kon het grootste melkveebedrijf verhuizen naar Drenthe waardoor er meer ruimte kwam voor een landschapsinclusieve aanpak van de landbouw op het landgoed.

In financieel opzicht was 2023 een goed jaar voor Geldersch Landschap & Kasteelen. Het resultaat van de operationele activiteiten lag in de lijn van de begroting. In het boekjaar werd een aanzienlijk bedrag ontvangen uit de overdracht van het vermogen van het Tarel Bruins Fonds. Een tweetal substantiële erfenissen vielen ons ten deel. En waar de beurs in 2022 als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de onzekerheid in de wereldeconomie nog leidde tot een forse koersdaling, waren de laatste maanden van het jaar gunstig en werd in één keer het koersverlies van het jaar ervoor grotendeels weer goed gemaakt.

In 2023 is door de organisatie veel werk verzet. Medewerkers en vrijwilligers zijn zeer betrokken en zetten zich met passie in voor Geldersch Landschap & Kasteelen. Dat maakt dat er in dit jaar zoveel tot stand kon komen.

### Doelstelling, missie en visie

Geldersch Landschap & Kasteelen (Geldersch Landschap & Kasteelen) is de werkorganisatie waarin drie stichtingen samenwerken:

Stichting Het Geldersch Landschap heeft ten doel "het behoud en de zorg voor in landschappelijk, natuurwetenschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de provincie Gelderland met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die bedoeld in de Monumentenwet 1988 en (rijks)monumenten in de zin van de Erfgoedwet".

Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen heeft ten doel "de in de provincie Gelderland aanwezige kastelen, kasteelruïnes en historische landhuizen met de daarbij behorende inventarissen, tuinen, opstallen en erven te behoeden voor verval en ondergang en bij te dragen aan het behoud van de hierin besloten kunsthistorische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden".

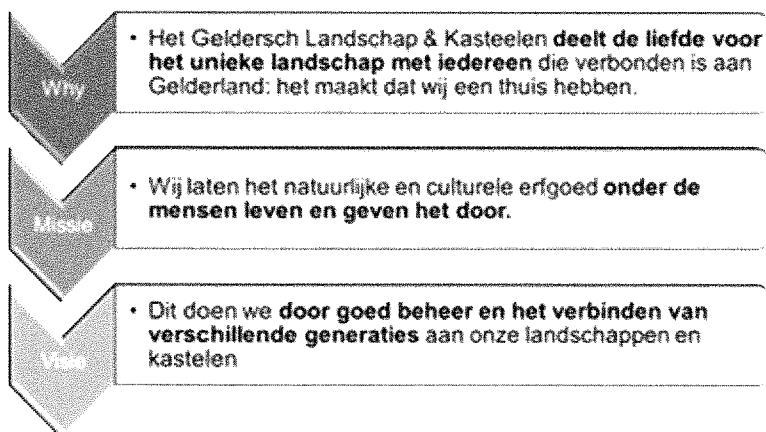


Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen heeft tot doel “de stichtingen: ‘Stichting Het Geldersch Landschap’ en ‘Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen’, beiden gevestigd te Arnhem, materiële steun te verlenen bij het realiseren van de gezamenlijke dan wel afzonderlijke doelstellingen”.

De statuten van de Stichting zijn geactualiseerd op 30 juli 2021.

Geldersch Landschap & Kasteelen opereert als particuliere organisatie in het publiek domein en geeft invulling aan maatschappelijke doelen. Hiervoor is Geldersch Landschap & Kasteelen ten dele afhankelijk van financiële ondersteuning van overheden. Door spreiding van inkomsten en een groot draagvlak vanuit de Gelderse samenleving is de afhankelijkheid van de overheid in balans. Geldersch Landschap & Kasteelen is een kennisintensieve organisatie.

De missie van Geldersch Landschap & Kasteelen luidt als volgt: “Wij geven het Gelderse culturele en natuurlijke erfgoed door, we laten het leven”. Bezit dat aan ons is toevertrouwd behouden we niet alleen, we willen het in betere staat doorgeven aan de generaties die ons volgen. We beheren het met de grootst mogelijke zorg en laten het leven, letterlijk en onder de mensen. Geldersch Landschap & Kasteelen doet dit door een goed beheer, een zorgvuldige exploitatie en verwerving van natuurterreinen, bossen, landgoederen, cultuurhistorische objecten en monumentale panden zoals bijvoorbeeld kastelen en boerderijen. Met openstelling van het bezit, educatie en voorlichting, wordt het belang van natuur, landschap en erfgoed uitgedragen.



## Goed bestuur

### Keurmerken, gedragscode en richtlijnen

Geldersch Landschap draagt een aantal keurmerken, gedragscodes en richtlijnen. Om onze missie en doelstellingen resultaatgericht en gericht op de belanghebbenden in praktijk te kunnen brengen, is de Stichting voortdurend bezig met de kwaliteit van het beleid, uitvoering van kernactiviteiten en bedrijfsvoering.

De kwaliteit is gewaarborgd door de certificering van de volgende keurmerken:

- CBF, Toezicht op goeddoen
- Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)
- Professionele organisatie voor monumentenbehoud (POM)
- SNL-certificering (Subsidiestelsel Natuur en Landschap)
- Museumregister Nederland
- Forest Stewardship Council (FSC)

Daarnaast onderschrijven wij de volgende gedragscodes en richtlijnen:

- Richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen
- Aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer & Administratie
- Regeling beloning directeuren van goede doelen
- SBF-code Goed Bestuur
- Governance Code Cultuur
- Ethische Code voor Musea
- Erkend leerbedrijf - Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB)
- Gedragscode Natuur
- Gedragscode Bosbeheer
- Code Diversiteit & Inclusie

### **Verantwoordelijkheid en controle**

Geldersch Landschap & Kasteelen kent het toezichthoudermodel met een Raad van Toezicht (RvT). De directeur-bestuurder legt verantwoording af aan de RvT. Daarnaast laat de directeur-bestuurder zich adviseren door een Raad van Advies, Beheer Advies Commissie en Vermogens Beheer Commissie. Het managementteam, bestaande uit de directeur-bestuurder, regiohoofden, afdelingshoofden en rentmeester, is verantwoordelijk voor het managen van de dagelijkse gang van zaken. Met ingang van 1 januari 2024 bestaat de directie uit de directeur-bestuurder en de adjunct-directeur.

De financiële planning & control (P&C)cyclus kent drie onderdelen:

1. Begrotingen
2. Tussentijdse cijfers
3. Jaarrekening

De controletaken liggen daarbij bij de controller, Financiële Audit Commissie en de accountant. In het proces van de financiële P&C-cyclus wordt in de P&C-gesprekken ook de inhoudelijke voortgang van de resultaatafspraken en KPI's uit het jaarplan besproken. De administratie en interne controle wordt jaarlijks geactualiseerd en getoetst door een accountant. Dit heeft ook geleid in 2023 tot een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekeningen.

Naast deze interne cyclus zijn er ook externe kwaliteitscycli die onder meer samenhangen met de diverse keurmerken waaraan moet worden voldaan, zoals de SNL en CBF. Deze hebben hun eigen frequenties (jaarlijks, om de 4 jaar, etc.) en worden wanneer dit speelt opgenomen in de reguliere P&C-cyclus. In 2023 vond er een (interne) privacy-audit plaats over de opzet en het bestaan van beheersingsmaatregelen die de wettelijke eisen van de in de Wet Politiegegevens (Wpg) en het Besluit politiegegevens buitengewoon opsporingsambtenaren (Bpgboa) gestelde bepalingen waarborgen. In de Wpg en het Bpgboa zijn vereisten en regels opgenomen voor het verwerken van persoonsgegevens die nodig zijn om de opsporing van strafbare feiten goed te kunnen uitvoeren. De Wpg zorgt daarbij voor een evenwicht tussen de belangen die met het uitvoeren van de opsporing van strafbare feiten gemoeid zijn en het beschermen van de privacy van burgers. De aanbevelingen uit het rapport worden opgevolgd.

De directie legt door middel van het jaarverslag en de jaarrekening verantwoording af aan belanghebbenden zoals donateurs en subsidieverstrekkers.

### **Organisatie**

Onder de directeur-bestuurder werken de afdelingshoofden die samen het Managementteam (MT) vormen. Het MT bestaat uit Hoofd Landschap en Kastelen (tevens Waarnemend-directeur), Regiohoofd Oost-Gelderland, Regiohoofd West-Gelderland, Hoofd Financiën & Controlling, Hoofd Personeel en Organisatie, Hoofd Marketing, Communicatie en Fondsenwerving, Hoofd Bedrijfsvoering, Hoofd Bouwkundige zaken en de Rentmeester. De kern van de uitvoeringsorganisatie wordt gevormd door de beheereenheden en de opengestelde kastelen. De werkorganisatie is zodanig ingericht, dat zoveel mogelijk werkvelden overgenomen kunnen





worden bij uitval (inhuur of eigen medewerker). Het functioneren van de medewerkers wordt door de directeur-bestuurder geëvalueerd conform een vastgesteld beoordelingssystematiek. Eens in de vijf jaar wordt een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uitgevoerd, waarbij de directe werkomgeving in beeld wordt gebracht, beheersbaar met mede als doel ongevallen te voorkomen. Er is een actueel plan van aanpak. De organisatie heeft een eigen arbeidsvoorwaardenpakket. In 2023 vond er een directiewisseling plaats. De bezoldiging van beide directeur-bestuurders bleef zowel in het totaal als tijdsevenredig binnen de maximale norm van de Regeling beloning van goededoelenorganisaties. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging.

In 2023 waren er 155 medewerkers in dienst (111,2 fte). De formatie bestaat uit 102,9 vaste en 8,3 flexibele fte's. Omdat Stichting Het Geldersch Landschap samen met Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen een personele unie vormt, worden de personeelskosten die gemaakt worden voor Geldersche Kasteelen (en het Steunfonds) doorberekend (30,7 fte).

Ziekteverzuimpercentage over 2023 bedroeg 5,81% Dit is een daling t.o.v. 2022 (7,1%). De meldingsfrequentie is gedaald van 1,45 naar 1,25. Op 14 oktober jl. is onze collega Jeroen Hurenkamp overleden. Jeroen heeft 17 jaar voor onze organisatie gewerkt als onderdeel van de afdeling Bouwkunde, eerst als timmerman, later als uitvoerder. In 2023 hebben we 32 vacatures opengesteld, waarvan er 26 ingevuld zijn. Dat is een groot aantal op een personeelsbestand van 135 medewerkers. In veel gevallen betrof het vervanging als gevolg van pensionering, afscheid door langdurige ziekte, de terugkerende invulling van BBL vacatures of omdat medewerkers een nieuwe werkring hebben gevonden. De gemiddelde leeftijd bedroeg 47,6 jaar en de verhouding man/vrouw was 56%/44%. Er werkten het afgelopen jaar in totaal 937 vrijwilligers bij GLK (2022: 911) in een groot aantal verschillende functies. 35% van het aantal vrijwilligers was werkzaam in het landschap en natuur, 41% bij de kastelen en 24% voor overige werkzaamheden. 57% van de vrijwilligers was man en 43% vrouw.

De *Raad van Toezicht* oefent het toezicht uit op basis van schriftelijke stukken, die periodiek in de vergaderingen van de Raad van Toezicht worden besproken in aanwezigheid van de directeur-bestuurder. Twee van de leden vormen tevens de Financiële Audit Commissie (FAC). Tijdens de vergaderingen verstrekken de directeur-bestuurder en medewerkers mondelinge toelichting. Er worden ook enkele inhoudelijke themadagen gehouden. Het functioneren van de directeur-bestuurder wordt geëvalueerd door de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft een remuneratie commissie. Ieder jaar vindt een (verkorte) evaluatie plaats van het functioneren van de Raad van Toezicht. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen uitnodigingen voor personeelsbijeenkomsten, evenementen, vrijwilligersbijeenkomst etc. Op deze manier wordt de Raad van Toezicht in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van hetgeen leeft in de organisatie.

De *Raad van Advies* heeft tot doel gevraagd en ongevraagd, als raad maar ook als lid van de raad, adviseren van de directie met name van strategie en (meerjaren) beleid en relevante ontwikkelingen in de samenleving.

De *Beheer Advies Commissie* heeft tot doel gevraagd en ongevraagd adviseren van de directie terzake beleidsnota's, beheersvisies en evaluaties, beheersmaatregelen en ingrijpende restauraties en projecten.

De *Vermogens Beheer Commissie* heeft tot doel gevraagd en ongevraagd, als commissie maar ook als lid van de commissie, adviseren van de directie en Raad van Toezicht, met name van terzake het ontwikkelen en wijzigen van het beleid ten aanzien van het beleggingsstatuut, alsmede het rapporteren omtrent de uitvoering van het vermogensbeheer door de directie aan de Raad van Toezicht.

De *donateursvergadering* heeft tot doel de band tussen de begunstigers en de stichting te onderhouden in het belang van het bereiken van de doelstelling van de stichting. Jaarlijks vindt verantwoording aan de donateurs plaats in de donateursvergadering.

In de statuten van de stichtingen en het reglement ex artikelen 4 en 27 der statuten zijn de doelen en verantwoordelijkheden Raad van Toezicht en directeur-bestuurder verder uitgewerkt.

## **Effectiviteit en efficiency van bestedingen**

Geldersch Landschap & Kasteelen heeft een meerjarenvisie 2016-2025 "Samen zorgen voor de toekomst van mooi Gelderland" met bijbehorende meerjarenbegroting. De jaarplannen en bijbehorende begrotingen zijn daar een uitwerking van. Op deze wijze geeft de directie richting aan de doelstellingen van de stichtingen. In het meerjarenvisie zijn richtinggevende doelstellingen opgenomen met als speerpunten de kwaliteit van ons bezit, interactie en de exploitatie. In het jaarplan en begrotingen zijn concrete doelen geformuleerd die doorgevoerd worden in de werk- en investeringsprogramma's van de eenheden. Voor 2023 betrof dit het jaarplan "Vakmanschap is meesterschap". Aan de hand van kwartaalgesprekken wordt de voortgang gevolgd en vastgelegd. Mede aan de hand hiervan wordt het (financiële) jaarverslag opgesteld.

De inhoudelijke kwaliteitsborging geschiedt aan de hand van de kwaliteitscycli voor de diverse primaire (beheer)taken, zoals het terreinbeheer en het gebouwenbeheer. Voor de terreinen en gebouwen bestaan meerjarenonderhoudsprogramma's en beheervisies. Ieder jaar worden een aantal beheervisies geactualiseerd. De kwaliteit wordt gewaarborgd door planning, uitvoering en evaluaties van het gevoerde beheer.

De Financiële Audit Commissie, die gevormd zijn uit leden van de Raad van Toezicht, bereiden met de directeur-bestuurder en controller alle financiële stukken voor inclusief de besprekingen met de accountant.

In 2021 heeft een tussentijdse evaluatie van de meerjarenvisie plaatsgevonden. Halverwege onze meerjarenvisie 2016-2025 kon vastgesteld worden dat veel voorgenomen doelen op koers liggen of zelfs al zijn gerealiseerd. Op bepaalde onderdelen, als met het verduurzamen van onze woningen, de transitie van onze landbouw, de afronding en inrichting van het Gelders Natuur Netwerk is de uitvoering geïntensiveerd.

### *Doelrealisatie 2023*

Het jaarplan 2023 met de titel "Vakmanschap is Meesterschap" vormde het uitgangspunt voor onze activiteiten. Het meeste van wat we ons voornamen is gerealiseerd.

Als onderdeel van de kwaliteitscyclus terreinbeheer zijn er visies voor de terreinen Mariënborn, Wolink en Garderen opgesteld die nagenoeg afgerond zijn. Hetzelfde geldt voor terreinen Rosendael en Maas&Waal. De inrichting van het Gelderse Natuur Netwerk (GNN) begint behoorlijk op stoom te raken. Aan het eind van 2023 was al 77 ha ingericht zijn. De inrichting loopt uiteen van Flora- en Faunarijke akkers tot Kruiden- en Faunarijke graslanden en het aanplanten van bos. Eind 2023 is nog een uitbreiding (68 ha) van de opgave bij de provincie ingediend waardoor het totaal op 178 ha komt. Hiermee zijn we goed op weg om de meerjarenafspraken met de provincie te realiseren.

Begin 2023 werd definitief duidelijk dat de grootste pachter op landgoed Staverden zijn bedrijf verplaatst naar Drenthe. Daarmee is ca. 120 ha grond beschikbaar gekomen, waarvan 52 ha wordt ingericht als GNN. De overige gronden zullen worden ingezet bij de realisatie van de overige doelen t.a.v. water, recreatie, klimaat en landbouwtransitie op het landgoed.

Voor de Kwaliteits Impuls Bestaande Natuur is voor in totaal 17 onderzoeken subsidie aangevraagd in 2022. Drie onderzoeken zijn door verschillende omstandigheden wat verder in de tijd gezet. De resterende 14 zijn allemaal in uitvoering en vrijwel allemaal in 2023 opgeleverd. In onze bossen vond bosherstel en lanenherstel plaats met diverse boomsoorten op kleine schaal om onze bossen klimaatbestendiger te maken. Dit gebeurt met steun van de Nationale Postcode Loterij. In het kader van recreatiezonering Veluwe worden maatregelen voorbereid voor (tijdelijk) afsluiten van wegen/paden, verleggen van routes en aanpassing van openstelling van de natuurterreinen. Dit alles om verstoring van natuurwaarden door publiek te beperken. Deze maatregelen hebben in tweede helft 2023 plaatsgevonden.

De uitvoering van het project werkschuur Buurmalsen is met de nodige procedurele vertraging opgestart nadat eind augustus de ontheffing voor de wet Natuurbescherming vanuit de provincie is ontvangen. Voor de Kerst was het gebouw weer wind- en waterdicht. De werkzaamheden zullen in het 1e kwartaal van 2024 opgeleverd worden. De werkzaamheden aan de werkschuur Loenen konden helaas nog steeds niet starten. De Gemeente Apeldoorn heeft de procedure over het principeverzoek afgerond en onze architect moet de plannen passend krijgen in het vigerende bestemmingsplan. Dat kan een aanpassing van Programma van Eisen betekenen.

In 2023 is naast het reguliere onderhoud aan gebouwen en kastelen groot onderhoud gepleegd aan een drietal woningen/boerderijen. De 4e jaarschijf voor de verduurzaming van onze woningen/boerderijen is uitgevoerd. De verduurzaming van onze gebouwen gefinancierd uit de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij, het terugdringen van het energiegebruik en de invoering van duurzaamheidsmaatregelen in onze bedrijfsvoering hadden het afgelopen jaar veel aandacht en zijn een wezenlijk onderdeel van ons beleid geworden. Verduurzaming van kastelen en grotere gebouwen in ons beheer vindt veelal plaats in combinatie met onderhoud. Daarbij gaat het om isoleren van wanden/daken, het aanbrengen van isolerende beglazing en/of achterzetbeglazing, de plaatsing van warmtepompen en het bewustmaken van de gebruikers. In 2023 is gestart met de actualisatie van onze meerjarenbegrotingen voor onze gebouwen.

Van alle zeven opengestelde kastelen is een scan op het energieverbruik gemaakt. Dit gebeurde door twee vrijwilligers van kasteel Ammersoyen die hun kennis en opgedane ervaringen ook voor de andere zes kastelen hebben ingezet. Door hun inzet op bewustwording is het energieverbruik bij de kastelen in 2023 met gemiddeld 20% gedaald. Deelnemers aan de Leergang Innovatief en Energiebesparend Restaureren van het Gelders Restauratie Centrum, hebben de verduurzaming van Huis Zypendaal onderzocht in het kader van de opleiding. Dit heeft geleid tot twee rapporten met aanbevelingen die ook voor de andere kastelen en monumentale panden van Geldersch Landschap & Kasteelen gebruikt kunnen worden. De aanbevelingen en de resultaten van de energiescan zullen in 2024 worden samengevat in een integrale aanpak voor onze historische gebouwen. Op de radiatoren van huis Zypendaal zijn inmiddels "slimme" thermostaatknoppen bevestigd waarmee per ruimte de temperatuur geregeld kan worden. Ook is er een aanpassing gedaan aan de pompen van de CV-ketels waardoor een reductie is gerealiseerd met steun van de Nationale Postcode Loterij. In 2023 is succesvol de vergunningsprocedure doorlopen t.b.v. de restauratie en verduurzaming van Kasteel Staverden. In 2024 wordt de 1e fase uitgevoerd en begin 2025 de 2e fase, waarnaar in 2025 het kasteel medio zomer gereed is voor verhuur.

In 2022 is afgesproken dat in tien jaar tijd alle auto's van Geldersch Landschap & Kasteelen vervangen worden door een elektrisch exemplaar. In 2023 zijn twee dienstauto's vervangen en is één nieuwe elektrische dienstauto aangeschaft (ter vervanging van een lease-auto). In 2023 zijn 3 in 2021 bestelde Volkswagen Caddy's (diesel) geleverd. De diesel wordt waar mogelijk vermengd met HVO om de CO<sub>2</sub> uitstoot te reduceren. Bij huis Zypendaal is een tweede laadpaal met twee aansluitpunten geïnstalleerd.

In 2023 bezochten 303.724 bezoekers onze opengestelde huizen en kastelen. Dit aantal was veel hoger dan in 2022 (ca. 248.600) en van voor de coronapandemie (2019: ca. 241.450 bezoekers).

| <b>Bezoekersaantal</b>    | <b>2023</b>    | <b>2022</b>    |
|---------------------------|----------------|----------------|
| Ammersoyen                | 19.149         | 18.404         |
| Cannenburg                | 72.857         | 65.756         |
| Doorwerth                 | 70.994         | 73.035         |
| Hernen                    | 20.340         | 19.782         |
| Rosendaal                 | 69.073         | 29.826         |
| Verwolde                  | 18.607         | 9.019          |
| Zypendaal                 | 3.557          | 2.414          |
| Bezoekerscentra en overig | 29.147         | 30.367         |
| <b>Totaal</b>             | <b>303.724</b> | <b>248.603</b> |





In het afgelopen jaar is er veel geïnvesteerd in de presentaties in onze kastelen en met name in Ammersoyen en Zypendaal. De nieuwe publiekspresentatie 'Ontdek de middeleeuwen in scherven op kasteel Ammersoyen' maakt onderdeel uit van het businessplan van Ammersoyen dat is opgesteld om de instandhouding en openstelling van Ammersoyen ook in de toekomst veilig te stellen. Het plan voorziet in een kwaliteitsimpuls op alle terreinen met daarbij het streven om het kasteelcomplex bij een breed publiek uit de regio en ver daarbuiten op de kaart te zetten. Eind december is een groot aantal onderdelen van de publiekspresentatie opgeleverd. Samen met de al eerder opgeleverde schervenlab en brouwkelder omvat dit de onderdelen van de eerste fase. De kerstvakantie is gebruikt als testperiode. Op 4 april 2024 vond de officiële opening door Z.K.H prinses Margriet plaats. Op Huis Zypendaal zijn de interieurs in de museale ruimten aangepakt. De werkzaamheden zijn uitgevoerd tussen november 2022 en maart 2023. Schilderwerk aan luiken, kozijnen en vensterbanken, herstel van het papierbehang in de rode salon en herstel van enkele plafonds vormden de kern van dit project. Zo'n 1.000 museale collectiestukken moesten inpandig worden verpakt en/of verplaatst hetgeen om de nodige logistieke voorbereiding vroeg. Herstelwerkzaamheden aan luiken en schuifdeuren zijn gedaan door de afdeling bouwkunde. Waar mogelijk werden de werkzaamheden gecombineerd met het Meerjarenprogramma Preventieve Conservering (MPC) en fotografie van de collectie t.b.v. digitalisering. Op 2 april 2023 kon huis Zypendaal zoals gepland weer open voor publiek.

Op 15 mei werd op kasteel Cannenburch een bijeenkomst over het thema 'Slavernijverleden', georganiseerd i.s.m. Erfgoed Gelderland. Daarbij werd gesproken over de relatie van onze kastelen met het koloniaal en slavernijverleden. In onze vaste prestaties en informatievoorziening zullen we hier de komende jaren meer aandacht aan besteden. Met de gemeente Arnhem zijn gesprekken gevoerd over de plaatsing van een slavernijmonument in de omgeving van Huis Zypendaal.

Op kasteel Doorwerth is met Museum Veluwezoom overeengekomen dat de huurovereenkomst uiterlijk 1 juni 2026 wordt beëindigd. Museum Veluwezoom is al langer op zoek naar meer openstellingsruimte en depot en een gezamenlijke locatie voor de collectie van Kwak. Geldersch Landschap & Kasteelen wil het gebruik van Kasteel Doorwerth en bijgebouwen herijken, nu het koetshuis is vrijgekomen na vertrek van Bilderberg per 1 januari 2024

De tuigenkast in het koetshuis van kasteel Rosendaal is hersteld, Sinds 2014 zijn de tuigenkast en de tuigen van de baronnen Van Pallandt weer in het bezit van Geldersch Landschap & Kasteelen. Om de tuigen veilig op te kunnen hangen in de 18<sup>e</sup> -eeuwse tuigenkast zijn er originele tuigenbokken aangeschaft, is de binnenzijde van de tuigenkast geschilderd en zijn er nieuwe glasdeuren gemaakt. De ceremoniële tuigen met de wapens van Van Pallandt zijn hierdoor weer in de historische context te zien in het koetshuis. Het gemengde depot in kasteel Rosendaal is sterk verbeterd. Het depot was te vol, er was te weinig opslagcapaciteit en het moest worden schoongemaakt. Er is een plan opgesteld om alle collectie in het depot tijdelijk te verplaatsen. Hierna is het depot leeggemaakt waarbij de ca. 900 objecten elders in het kasteel veilig zijn ondergebracht. Er zijn nieuwe rekken en een stellingkast bijgeplaatst, zodat er meer ruimte is gekomen om de collectie goed op te slaan. De standplaatsregistratie is nu op plankniveau, waardoor alle objecten goed te vinden zijn.

Met dank aan de giftenactie 'Open de Poorten' is deel 1 van het project van de verbetering van de toegankelijk van huis Verwolde in uitvoering. De zandpaden in de binnentuin zijn vervangen door half verharding en verbonden met het achterterras vanwaar (mindervalide en rolstoelgebonden) bezoekers via een verhard pad hun weg kunnen vervolgen naar de hoofdingang. Voor Fase 2 is de fondsenwerving in volle gang en we hopen eind 2024/begin 2025 de trapliften te plaatsen en de benodigde aanpassingen in het museum te kunnen doen.

Zoals in elke organisatie heeft ICT ook bij Geldersch Landschap & Kasteelen het afgelopen decennium een grote vlucht genomen. Veel van onze data is nu digitaal opgeslagen. Deze ontwikkeling heeft ook een keerzijde: de grote afhankelijkheid van ICT en daarmee de noodzaak om de beveiliging van onze systemen goed op orde te hebben, iets waar de Raad van Toezicht

terecht grote waarde aan hecht. Eens in de twee jaar voert FOX-IT binnen onze organisatie en onze ICT partner (systeembeheer) een onderzoek uit naar veiligheid en preventie. De actiepunten en adviezen van het onderzoek 2022 zijn in 2023 opgevolgd. Een aantal punten vraagt continu aandacht van de organisatie en van de externe systeembeheerder DLA. In 2023 is een securitybeleid opgesteld dat jaarlijks wordt geüpdatet. Beleid is geïmplementeerd binnen organisatie. M.i.v. 1 januari 2024 is er een security-verzekering afgesloten. Geldersch Landschap & Kasteelen voldoet aan de strenge eisen die de verzekeraar stelt ten aanzien van de beveiliging van de systemen. De inrichting van P8 voor de huur- en pachtadministratie ter vervanging van het verouderde CRS2 is in 2023 voorbereid in samenwerking met 7 andere landschappen. Begin 2024 zal de migratie voltooid zijn.

### *Verschillen-analyse*

Van de totale baten ad € 27,15 miljoen is € 16,5 miljoen regulier. In 2023 waren enkele bijzondere baten en lasten met een eenmalig karakter. De stichting mocht € 3,3 miljoen aan nalatenschappen ontvangen. In het boekjaar werd Stichting van Tarel Bruins Fonds overgedragen aan Het Geldersch Landschap (+/- € 850.000). Het rendement van de beleggingsportefeuille is uitgekomen op 7,8%. Het rendement was begroot op 3% (+/- € 1,3 miljoen). Het resultaat werd negatief beïnvloed door het naar voren halen van de restauratie van de Louisiana Hoeve (-/- € 262.000). Uiteindelijk is het totale resultaat € 5,2 miljoen hoger uitgekomen dan begroot.

### **Vermogen**

De (statutaire) doelstellingen zijn onveranderd van kracht. Het beleid inzake hoogte en samenstelling van het vermogen is vastgesteld voor de periode 2016-2025. De continuïteits- en verschillende bestemmingsreserves zijn gemaximaliseerd. Belangrijkste punten uit dit beleid:

- de continuïteitsreserve is gevormd conform de richtlijn Financieel Beheer van Goede doelen en is bestemd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de stichtingen ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Onder kosten van de werkorganisatie verstaan wij de personeelskosten, huisvestingskosten, wervingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingen. De reserve mag conform boven genoemde richtlijn maximaal 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie zijn (€ 12 miljoen). Van deze € 12 miljoen is € 1 miljoen de maximale continuïteitsreserve voor het Geldersch Landschap, € 1 miljoen de maximale continuïteitsreserve voor Geldersche Kasteelen en € 10 miljoen de maximale continuïteitsreserve voor het Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen;
- bestemmingsreserves worden gevormd om terreinen en gebouwen veilig te stellen, in te richten en om groot en achterstallig onderhoud uit te voeren. Door het specifiek benoemen van bestemmingsreserves kunnen beschikbare middelen adequaat en doeltreffend worden ingezet. De bestemmingsreserves worden door de directeur-bestuurder specifiek benoemd en gemaximaliseerd en goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Bestemmingsreserves mogen worden opgeheven/gerelabeld door de directeur-bestuurder onder goedkeuring van de Raad van Toezicht);
- aan bestemmingsfondsen hangen specifieke bestemmingen die door derden zijn bepaald. Opheffing is slechts mogelijk indien de ontvangen gelden volledig zijn besteed aan de gestelde doelen.

### **Beleggingen**

In het beleggingsstatuut zijn de beleggingsdoelstelling en het beleggingsbeleid opgenomen. Het vermogen van de stichting wordt belegd in ondernemingen en instellingen waarvan de activiteiten voldoen aan de geformuleerde duurzaamheidscriteria van het Global Compact van de Verenigde Naties. Ook zijn eigen aanvullende criteria geformuleerd. Onze vermogensbeheerder Insingergilissen maakt gebruik van Sustainalytics en de bijbehorende controverses en scoremethode. Dit betreft een uitwerking van de domeinen Environment, Social en Governance (ESG) van beleggingen, waarbij Geldersch Landschap & Kasteelen ervoor gekozen heeft 'Environment' zwaarder te laten wegen, mede vanuit het oogpunt duurzaamheid en biodiversiteit.

Het risicoprofiel is defensief. Geldersch Landschap & Kasteelen hebben een Vermogens Beheer Commissie ingesteld die gevraagd en ongevraagd aan directie en Raad van Toezicht advies geeft over beleggingsbeleid en uitvoering van het vermogensbeheer. Het rendement bedroeg ca 7,8%. Het streefrendement van de portefeuille voor de komende jaren is en blijft 3%, en als resultaat over de afgelopen jaren wordt dat percentage ook gerealiseerd. Het rendement wordt ingezet ten behoeve van projecten die opgenomen worden in het jaarplan. Het rendement wordt niet ingezet voor afdekking van verdere financiële risico's.

Mede op basis van de beursontwikkelingen is het beleggingsbeleid van 2023 besproken met de Financiële Audit Commissie, de Vermogens Beheer Commissie en de vermogensbeheerder Insingerilissen. Het defensieve beleggingsprofiel is actueel voor 2023.

### **Risicobereidheid**

Het nemen van risico is onlosmakelijk verbonden aan het werkveld van Geldersch Landschap & Kasteelen. De organisatie kan geconfronteerd worden met onvoorziene zaken. Geldersch Landschap & Kasteelen werkt o.a. met continuïteits- en bestemmingsreserves naast verzekeringen en administratieve organisatie om risico's op te kunnen vangen. Ook heeft Geldersch Landschap & Kasteelen een maatschappelijke positie om naar oplossingen te zoeken in voorkomende gevallen. Risico's die de continuïteit van de organisatie financieel en maatschappelijk kunnen raken willen we zoveel als mogelijk uitsluiten. Het omgaan met deze risico's vraagt een groot risico bewustzijn zowel binnen de organisatie als bij de Raad van Toezicht. Het beheersen van risico's is een vast onderdeel in de kwartaal- en jaargesprekken met de Management team leden. Een risico analyse is tevens een vast onderdeel bij de bespreking goedkeuring jaarrekeningen door de Raad van Toezicht in aanwezigheid van de accountant. Geldersch Landschap & Kasteelen heeft een lage risicobereidheid en heeft passende risico mitigerende maatregelen genomen op basis van de strategie, de beheersing van operationele activiteiten, het zo nodig afdekken van financiële risico's en het compliant zijn met financiële verslaggeving en overige wet- en regelgeving.

### **Risico-overzicht**

Geldersch Landschap & Kasteelen bespreekt jaarlijks aan de hand van een uitgebreid overzicht de belangrijkste risico's en onzekerheden met de Raad van Toezicht. In algemene zin maakt Geldersch Landschap & Kasteelen zo goed mogelijk inzichtelijk welke risico's aan de orde zijn. Op basis van inschatting van risico en impact wordt ieder risico in beeld gebracht. Deze inventarisatie vindt ieder jaar plaats. Waar mogelijk worden risico's afgedekt.

### *Risico categorieën*

Onderscheiden worden de risico categorieën: externe ontwikkelingen, realisatie doelstellingen, governance, financiën en operationeel. Bij externe ontwikkelingen gaat het om ontwikkelingen buiten de organisatie om, waar we slechts zeer beperkt invloed op hebben. Bij de realisatie doelstellingen door de eigen organisatie is het van essentieel belang onze statutaire doelen te realiseren. Bij governance gaat het om dat de organisatie niet alleen binnen wet- en regelgeving werkt maar ook binnen de kaders van de statuten en de reglementen van Raad van Toezicht en directeur-bestuurder. Ook geldt dit voor keurmerken, gedragscodes en richtlijnen naast integriteitsbeleid en interne werkprocessen. Voor het realiseren van onze doelstellingen is de beschikbaarheid van financiële middelen en de continuïteit ervan essentieel. Bij operationeel loopt de organisatie in de bedrijfsvoering operationele risico's, o.a. op het vlak van ICT, aansprakelijkheid en personeel.

### *Klacht bij de Europese Commissie*

Eind 2008 heeft de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters een klacht ingediend bij de Europese Commissie over de PNB-regeling. De uitkomst van dit langlopende juridische traject is nog ongewis, zie ook de niet uit de balans opgenomen activa en verplichtingen.





## **Integriteitsbeleid**

Een vastgesteld integriteitsbeleid speelt een belangrijke rol bij het bevorderen en borgen van integriteit. Het geeft duidelijkheid over de uitgangspunten van integriteit, over de kaders en regels die van toepassing zijn bij de diverse onderdelen en over de samenhang tussen instrumenten. Een beleidsplan alleen is echter niet voldoende, het beleid uitdragen en draagvlak creëren is minstens zo belangrijk. Het onderwerp integriteit gaat alleen leven als het een regelmatig terugkerend onderwerp is in gesprekken en overleggen. Het gaat erom dat medewerkers zich bewust blijven van integriteit. Hierin hebben alle betrokkenen hun eigen verantwoordelijkheid. Het integriteitsbeleid en de gekoppelde regelingen en instrumenten zijn onlosmakelijk verbonden aan de arbeidsovereenkomst of vrijwilligersovereenkomst van medewerkers/ vrijwilligers. Gemaakte afspraken en regelingen over integriteit moeten worden nageleefd door alle medewerkers en vrijwilligers. Bij het niet naleven van de afspraken en regelingen kunnen op basis van de arbeidsvoorwaarden maatregelen worden getroffen. Naast het vastleggen van de gewenste integriteit in het integriteitsbeleid, de gedragscode, de arbeidsvoorwaarden, heeft Geldersch Landschap & Kasteelen in 2023 twee externe vertrouwenspersonen waarvan een mannelijke en een vrouwelijke. Daarnaast is er een extern meldpunt op de website gekomen met bijbehorend beleid en uitvoeringswijze voor mogelijke schendingen integriteit. In 2023 hebben de vertrouwenspersonen één melding over een integriteit ontvangen. De melding betrof bijstand in de behandeling van een externe integriteitsmelding die geen directe betrekking had op onze organisatie. De klacht is door de directie behandeld en ongegrond verklaard.

## **Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen**

De wijze waarop de stichting invulling geeft aan maatschappelijk verantwoord ondernemen is verwoord in de nota 'Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen 2018 – 2025'. Deze is gepubliceerd op onze website.

Het maatschappelijk ondernemen ontwikkelt zich snel. Dit betreft niet alleen het inspelen op de duurzaamheid van gebouwen, energieverbruik en klimaatneutraal willen zijn. Dit betreft ook diversiteit en inclusie en hoe we als organisatie hiermee omgaan. Alhoewel er allerlei initiatieven worden ondernomen, ontbreekt een integraal plan met bijbehorende stappen en doelen. Het beleid t.a.v. diversiteit en inclusie wordt de komende jaren opgesteld en verder uitgewerkt.

## **Impact**

LandschappenNL, waarvan Geldersch Landschap & Kasteelen lid is, heeft een eerste impactonderzoek uitgevoerd om zicht te krijgen op de gezamenlijke impact die de landschapsorganisaties en provinciale landschappen maken. De focus lag toen op de vrijwilligers: vrijwilligersbeleid en burgerbetrokkenheid vormden een essentieel onderdeel van de strategie van de provinciale landschapsorganisaties. Geldersch Landschap & Kasteelen hebben in 2017 een eigen impact onderzoek uitgevoerd. Het bureau Witteveen+Bos stelde hiertoe een waardebeoordeling op van de instandhoudingsinspanning van Geldersch Landschap & Kasteelen. Uit deze impactanalyse blijkt dat Geldersch Landschap & Kasteelen ca. € 27 miljoen op jaarbasis toevoegt aan de Gelderse samenleving, waarbij het recreatieve belang (€ 16 miljoen) de grootste bijdrage levert. Het zijn collectieve baten die niet in financiële middelen worden gewaardeerd. Het is de bijdrage die Geldersch Landschap & Kasteelen levert met de instandhouding van het Gelders erfgoed. Jaarlijks voert LandschappenNL een impactmeting uit om steeds beter inzicht te krijgen in onze maatschappelijke bijdrage.

Inmiddels zijn in de vooruitblik meerjarenvisie 2021-2025 doelen geformuleerd met betrekking tot duurzaamheid. Ten opzichte van het uitgangsjaar 2019 is voor 2025 een reductie van CO<sup>2</sup>-uitstoot van 65% vastgelegd. Hiervoor zijn vele maatregelen in gang gezet. Duurzaamheid zal de komende jaren uitgebreid worden naar de hele keten van gebruikers en leveranciers. Voor de instandhouding van biodiversiteit loopt bij Geldersch Landschap & Kasteelen een groot uitvoeringsproject ten behoeve van inrichting, herstel en ontwikkeling van de biodiversiteit in onze terreinen.





## **Communicatie met belanghebbenden**

Geldersch Landschap & Kasteelen staat voor haar doelstellingen en communiceert hierover open en transparant naar alle partijen. Zowel in informatieverstrekking als omgang met belanghebbenden. Belanghebbenden zijn onder te verdelen in medewerkers, vrijwilligers, donateurs, schenkers, omwonenden, bezoekers, relaties, bedrijven, overheden, particulieren, pers, landbouw-, erfgoed- en natuur- en milieu organisatie. De specifieke doelgroepen worden met diverse communicatiemiddelen zoals ons kwartaalblad "MooiGelderland", het jaarverslag, een publieksversie van het jaarverslag, de website, social media, nieuwsbrieven, persberichten, gebiedsgerichte en projectgerichte informatiebijeenkomsten, donateursdagen en excursies en door deelname aan diverse overleg- en samenwerkingsverbanden geïnformeerd. Het jaarverslag wordt gepubliceerd op de website, een verkorte publieksversie wordt opgenomen in ons kwartaalblad "MooiGelderland". Donateurswervingsacties vinden plaats via leadwerving, warme adressen, giftenacties en online campagnes.

Het marketing en communicatiebeleid ligt vast in een meerjarenplan. Het beleid is gericht om een goede relatie te hebben met belanghebbenden en belangstellenden en hun gericht te informeren over het belang van natuur, landschap en erfgoed, actuele ontwikkelingen, activiteiten van de stichtingen, bestedingen van de ontvangen gelden. De communicatie vindt plaats via verschillende uitingen, gericht op de doelgroepen zoals publicaties, informatiepanelen, informeren van overheden, deelname aan netwerken en overlegorganen. De afdeling Marketing, communicatie en fondsenwerving is verantwoordelijk voor de coördinatie en uitvoering van alle communicatie uitingen. Er is een centraal emailadres waarmee men met alle vragen en opmerkingen terecht kan, waarbij het streven is om zo snel mogelijk, uiterlijk binnen 14 werkdagen een antwoord te geven. Deze reacties worden verzameld tot een informatie- en service overzicht. Jaarlijks analyseert de organisatie de binnengekomen reacties om inzicht te krijgen in de aard en omvang en afhandeling ervan door onze organisatie. Geldersch Landschap & Kasteelen neemt deel aan verschillende structurele overleggen met provincie, gemeenten, waterschappen, bedrijfsleven, grondeigenaren en natuur-, landbouw- en erfgoedorganisaties, zowel op provinciaal niveau als in gebiedsprocessen. Met de koepelorganisatie LandschappenNL wordt landelijk samengewerkt m.b.t. belangenbehartiging (nationaal/internationaal niveau) en landelijke fondsenwerving.

Interactie met publiek en samenleving is een belangrijke pijler in de meerjarenvisie. We willen nieuw publiek bereiken via excursieprogramma's, leadwerving en content marketing. In 2023 werden er 245 excursies georganiseerd met 3619 deelnemers. Daarvan was 47% donateur en 53% nieuw publiek. Het aantal social mediavolgers eind 2023 is gegroeid naar 95.413 (totaal van corporate, kastelen en boswachtersaccounts en het aantal nieuwsbriefabonnees is gegroeid naar 47.861. De resultaten van de najaarscampagne om donateurs te werven via een direct mail campagne bleven net als de afgelopen jaren achter bij het doel; 812 nieuwe donateurs t.o.v. het doel 1.000. Het lijkt erop dat dit wervingskanaal uitgewerkt raakt. Onlinewerving en werving via de zeven opengestelde kastelen wordt daarom steeds belangrijker. In november is de grote contributiemailing de deur uitgegaan met de nieuwe donateurspassen voor 2024.

De donateurs die geen incassomachtiging hebben afgegeven ontvangen een betaalverzoek. Donateurs werd gevraagd om vrijwillig hun bijdrage te verhogen naar € 30 per jaar (was € 23,50). Een groot aantal donateurs gaf gehoor aan dit verzoek. Voordat de contributiemailing in november de deur uit ging hebben we een royeeractie uitgevoerd van donateurs die al twee jaar geen bijdrage hebben gedaan en niet hebben gereageerd op betaalverzoeken. Het betrof ongeveer 250 relaties. Mede hierdoor is ons donateursaantal in 2023 geëindigd op 48.366, een afname t.o.v. 2022 (48.631).

## **Vooruitblik 2024**

In 2024 en 2025 zijn de laatste jaren van de vigerende meerjarenvisie 2016-2025. Dat betekent dat we moeten gaan nadenken over de koers voor het komende decennium. Daarbij zal ons rijke bezit het uitgangspunt vormen. Dat bezit willen we nóg mooier, robuuster en levenskrachtiger overdragen aan de volgende generaties, Dat is geen gemakkelijke opgave. De staat van de



Nederlandse natuur is alarmerend zo blijkt keer op keer uit rapporten, de klimaatverandering is onomkeerbaar en lijkt zich sneller dan verwacht te voltrekken en de druk op natuurgebied wordt als maar groter. Tel daarbij de noodzaak om de verduurzaming op grote schaal toe te passen en de druk op de beschikbare grond door de woningnood en het is duidelijk dat we voor grote uitdagingen staan. Tegelijkertijd zijn er kansen. Waar verduurzaming tot voor kort nog een uitzondering was bij bedrijven en organisaties, is het nu een algemeen geldend uitgangspunt voor goed bestuur. Tegen de achtergrond van deze ontwikkelingen zijn we voortvarend 2024 gestart. In de loop van dit jaar zal duidelijk zijn hoe het programma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland, de Gelderse vertaling van het Nationaal Programma Landelijk Gebied eindelijk zijn beslag krijgt met de uitwerking in een vijftiental gebiedsprocessen. Daarin moeten de nationale doelen op gebied van landbouw, natuur, water en klimaat worden uitgewerkt. Dit zal voor het team Landschap en de beheereenheden een groot beslag in tijd betekenen. Daarnaast gaan we verder met de implementatie van landschapsinclusieve landbouw in onze contracten met pachters. In 2024 wordt de eerste fase van de nieuwe presentatie op kasteel Ammersoyen afgerond. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan een masterplan voor Doorwerth, maken we plannen voor het onderhuis, en noordvleugel (binnen en buiten) van Rosendael en betekent het vertrek van de A.A. Brediusstichting eind 2024 en het daarmee beschikbaar komen van de oostvleugel met de 18<sup>de</sup> - eeuwse vertrekken een grote kans voor Kasteel Hernen. Dit zijn allemaal kansen om de presentaties op onze kastelen nog verder te verbeteren. In 2023 is succesvol de vergunningsprocedure doorlopen ten behoeve van een grondige restauratie, renovatie en verduurzaming van Kasteel Staverden. In 2024 wordt de eerste fase uitgevoerd en begin 2025 de 2e fase, waarnaar in 2025 het kasteel medio zomer gereed is voor verhuur.

Op 1 januari van 2024 is de Stichting Brantsen van de Zyp formeel onder het bestuur van Geldersch Landschap & Kasteelen komen te vallen en zal onze Raad van Toezicht ook op deze stichting toezien. Het bestuur van de stichting is omgevormd tot een raad van advies die een bredere invulling krijgt dan alleen het bezit van de stichting Brantsen van de Zyp en zal Geldersch Landschap & Kasteelen adviseren over algemeen museaal beleid.

Diversiteit & inclusie zal onderwerp van gesprek zijn in de organisatie om iedereen, personeel en bezoeker, een welkome plek te bieden in de organisatie. Het MT is gestart met een training over dit onderwerp en we zullen starten met een beleid. We realiseren ons goed dat dit een proces met een lange adem is en dat niet alles op korte termijn veranderen zal.

De beheersing van bedrijfsrisico's in algemene zin heeft veel aandacht. In 2023 zijn alle risico's opnieuw in kaart gebracht en beheersmaatregelen benoemd. In 2024 zal gewerkt worden met een risico top 10 die we goed monitoren.

Het jaar 2024 zal een betekenisvol jaar worden waarin Geldersch Landschap & Kasteelen zich op zijn toekomst gaat bezinnen en tegelijkertijd grote ontwikkelingen in het landelijk gebied plaatsvinden onder een nieuw politiek gesternte. Kortom een uitdagend jaar!

Michel van Maarseveen  
Directeur-bestuurder

*Nevenfuncties directeur-bestuurder:*

Bestuurslid van de Faunabeheereenheid Kroondomein Het Loo, bestuurslid Stichting Vrienden van Gelderse Molen, lid raad van advies Visit Veluwe, lid raad van adviseurs Vereniging Rembrandt, lid raad van advies Project Prinsenhof, lid raad van advies Noord-Veluws Museum, lid raad van advies restauratie 16de-eeuwse tongewelf Grote Kerk Naarden, lid comité van aanbeveling nieuw Romeins Museum in Heerlen.



## Verslag Raad van Toezicht

### Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen en Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen

#### *Algemeen*

Het jaar 2023 heeft voor onze organisatie in het teken gestaan van de wisseling van de wacht. Nadenken en zoeken naar een waardige opvolger van onze directeur-bestuurder Peter van der Tweel. Een proces dat door de RvT serieus ter hand is genomen en waarvoor extern ondersteuning is gezocht. De respons op de vacature was zowel kwantitatief als kwalitatief zeer hoog. Na een zorgvuldige procedure is unaniem gekozen voor Michel van Maarseveen als nieuwe directeur-bestuurder. Hij heeft na een ruime inwerkperiode op 1 oktober formeel de taken en bevoegdheden overgenomen van Peter van der Tweel. Gedurende het jaar is op verschillende momenten in diverse geledingen afscheid genomen van Peter van der Tweel. Het formele afscheid met externe relaties vond plaats op kasteel Rosendael en de Provincie Gelderland bood hem de gouden erepenning aan als dank voor zijn grote verdiensten. Onder zijn leiding heeft GLK goede jaren gekend en zijn terecht vele woorden en blijken van waardering geuit. Het informele afscheid op Kasteel Biljoen met alle (oud)leden van de RvT mag niet onvermeld blijven. Begin 2024 werd ook de Van Tienhoven penning aan Peter van der Tweel uitgereikt. Naast de benoeming van Michel van Maarseveen als directeur-bestuurder is Theo Meeuwissen, hoofd Landschap en Kastelen met ingang van 1 januari 2024 benoemd tot adjunct-directeur.

In het verslagjaar is in goed overleg met het bestuur van de Brantsen van de Zyp Stichting besloten deze stichting over te nemen. De stichting beheert een grote collectie portretten en kende al een nauwe samenwerking met Landschap & Kasteelen. De Brantsen van de Zyp Stichting zal voortaan als zelfstandige stichting onder het beheer van Landschap & Kasteelen vallen. Het bestuur van Brantsen van de Zyp neemt na de overdracht de rol van adviescommissie op zich zoals er binnen onze organisatie meerdere zijn. Voor de overdracht was een statutenwijziging nodig, zowel bij de Brantsen van de Zyp Stichting als bij Landschap & Kasteelen.

In 2023 is een drietal verkiezingen gehouden. Zowel voor de Waterschappen als ook voor de samenstelling van Provinciale Staten en de Tweede Kamer. De grote politieke verschuivingen die deze verkiezingen hebben teweeggebracht brengen voor onze organisatie de nodige onzekerheden met zich mee aangezien de beleidskeuzes nog de nodige tijd zullen vragen.

#### *Vergaderingen*

De RvT heeft in 2023 vijf reguliere vergaderingen gehouden en twee themavergaderingen. De eerste themavergadering stond in het teken van verduurzaming van kasteel Staverden en een tweede themavergadering ging over systeemherstel met daaraan gekoppeld een veldbezoek aan het gebied rond de Vennevertlose Beek. Daarnaast heeft de sollicitatieprocedure voor de nieuwe directeur-bestuurder veel extra besprekingen gevraagd.

In het verslagjaar is o.m. gesproken c.q. besloten over:

- Managementletter
- Accountantsverslag en jaarrekeningen van de diverse Landschap & Kasteelen stichtingen
- CO2 footprint/ verduurzaming
- Overdracht Brantsen van de Zyp stichting
- Samenstelling directie
- Organisatie ontwikkelingen w.o. notitie één gezonde en gemotiveerde organisatie in tijden van schaarste
- Procedure opvolging en uitbreiding RvT
- ICT, informatiebeveiligingsplan
- Benoeming lid FAC
- Opvolging directeur-bestuurder



- Jaarplan 2024 'een nieuwe gezicht'
- Begrotingen 2024
- Directierapportages die uitvoerig de stand van zaken belichten
- Rooster van aftreden

De Financiële Audit Commissie doet veel voorbereidend werk voor onze vergaderingen. De Remuneratiecommissie heeft een 100 dagen gesprek gevoerd met de nieuwe directeur-bestuurder. Salaris is passend binnen de regeling Goede Doelen organisaties. De verschillende nevenfuncties conflicteren niet met de hoofdfunctie. De jaarlijks zelfevaluatie werd voorbereid, maar deze kon net niet meer voor de jaarwisseling worden gehouden. Deze vond op 16 januari 2024 plaats.

#### *Overige activiteiten.*

In het verslagjaar is overleg gevoerd met de Ondernemingsraad.

Een vertegenwoordiging van de RvT neemt deel aan de donateurs- en vrijwilligersdagen. Deze zijn altijd goed georganiseerd dankzij de inzet van vele medewerkers. De grote opkomst bij deze bijeenkomsten laat ieder jaar weer zien hoe groot de betrokkenheid bij Landschap & Kasteelen is maar vooral ook de grote betekenis van vrijwilligers en donateurs om de doelstellingen van onze organisatie te realiseren.

Een werkbezoek aan het Wisselse Veen door onze collega-organisatie 'It Fryske Gea' was aanleiding tot een informeel ontmoeten tussen directies en leden van de RvT's.

Namens de RvT neemt de voorzitter deel aan bijeenkomsten georganiseerd vanuit Landschappen.nl. Ook in 2023 werd deelgenomen aan de tweedaagse werkconferentie georganiseerd door het Gronings Landschap en de bestuurdersdag.

Jaarlijks organiseert Landschap & Kasteelen met partnerorganisaties het Gelderse Oogstfeest waar vanuit de RvT eveneens aan wordt deelgenomen.

De eindejaarsbijeenkomst voor de medewerkers vond dit jaar plaats in het vernieuwde huis Brakel waar Michel van Maarseveen mede namens de RvT waarderende woorden had voor de grote inzet van onze medewerkers.

#### *Samenstelling RvT*

De samenstelling van de RvT is in 2023 niet gewijzigd. Mevrouw P.E. Hielkema heeft eind 2022 reeds aangegeven dat zij niet beschikbaar is voor een tweede periode omdat het tijdsbeslag niet passend is met haar internationale functie. Zij is per 1 januari 2024 teruggetreden. Wij danken mevrouw Hielkema voor haar inzet voor zowel het bestuur als voor haar bijdrage aan de Financiële Audit Commissie. De heer F.L.V.P.L. Tierolff is haar met ingang van 1 januari 2024 opgevolgd in de Financiële Audit Commissie.

Per 31 december 2023 was de samenstelling als volgt :

- Mevrouw M.A.J. van der Tas, voorzitter, tevens lid remuneratiecommissie
- Mevrouw mr. E.C.J. Boerboom, lid, tevens vice-voorzitter
- Mevrouw M. Doornekamp, lid, tevens voorzitter Financiële Audit Commissie (FAC)
- Mevrouw drs. P.E. Hielkema EMLE, lid, tevens lid Financiële Audit Commissie (FAC)
- De heer drs. R.J.J. Stevens , lid, tevens lid remuneratiecommissie.
- De heer mr. F.L.V.P.L. Tierolff, lid





*(Neven)-functies leden RvT*

**M.A.J. (Marja) van der Tas (voorzitter)**

Vennoot Task4You, Lid Algemeen Bestuur Waterschap Vallei en Veluwe, plaatsvervangend voorzitter commissie Milieueffectrapportage plaatsvervangend voorzitter Ecologische Autoriteit, lid Raad van Commissarissen Kuiper Compagnons, lid adviescommissie Nationale Parken (min. LNV), voorzitter Bosch van Rosenthalstichting, lid Raad van Advies Stichting Natuurvolgend Bosbeheer en voorzitter jury Groene Icoonprojecten (provincie Gelderland).

**Mr. E.C.J. (Elsbeth) Boerboom MBA ( vice-voorzitter)**

Bestuurder beleggingsportefeuille in onroerend goed, partner Future Flow organisatieadvies en coaching, bestuurslid Deventer Binnenstadsmanagement, lid RvC van de NV Centrumgarage Deventer.

**M. (Mariëtte) Doornekamp (lid Financiële Audit Commissie)**

CEO DeepTech Equity NL, voorzitter Raad van Commissarissen GGN Holding, Bestuurder Stichting DHV Haskoning, bestuurder Stichting Aandelen Remeha, lid Raad van Advies Stichting Administratiekantoor Damen, lid Raad van Advies Sustainability Board ABN Amro MeesPierson.

**Drs. P.E. ( Petra) Hielkema EMLE (lid Financiële Audit Commissie) tot 01-01-2024**

Voorzitter van de Europese Verzekerings- en Pensioen Autoriteit (EIOPA) in Frankfurt, lid van de Advisory Board of the International Center for Insurance Regulation (ICIR) at the Goethe University in Frankfurt, lid Advisory Board of the Florence School of Banking and Finance which is part of the European University Institute in Florence.

**Drs. R. ( Ron) Stevens**

Commissaris Stichting Cultuur Zonder grenzen, Voorzitter Stichting Stut, Lid Raad van Toezicht stichting Neos, Lid Raad van Toezicht stichting Oud Burger Gasthuis, voorzitter energiecoöperatie Wind- en zonnepark Nijmegen.

**Mr. F.L.V.P.L. (Frank) Tierolff**

Voorzitter Raad van Bestuur Kadaster Nederland en bestuurder van de Kadasters op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, lid Executive Committee Europe on Global Geospatial Information Management of the United Nations.

*Integriteit*

Op basis van de CBF-richtlijnen hanteert de organisatie voor de RvT de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring bestuurders en toezichthouders' voor nieuwe leden vanaf 2020. Voor de Raad van Advies, Beheer Advies Commissie en de Vermogens Beheer Commissie gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Raad van Advies, Beheer Advies Commissie en Vermogens Beheer Commissie' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de leden van de RvT op de website van Geldersch Landschap & Kasteelen vermeld.

23 mei 2024

M.A.J. van der Tas, voorzitter Raad van Toezicht



## Verkort verslag Raad van Advies

### *Werkzaamheden*

De Raad van Advies (RvA) heeft tot doel het gevraagd en ongevraagd adviseren van de directie, vooral op het gebied van strategie, (meerjaren-)beleid en relevante ontwikkelingen in de samenleving. Dat kan de Raad als geheel doen maar ook de individuele leden van de Raad kunnen dat doen. Onderwerpen worden soms door een kleine groep voorbereid ter bespreking.

De RvA kwam twee keer bijeen: 30 maart (Kasteel Cannenburch) en 30 november (Landgoed Schovenhorst).

### *Besproken onderwerpen:*

- Herziening nota recreatiebeleid
- Energietransitie
- Diversiteit & Inclusie
- Omgevingswet

### *Bezochte locaties*

Kasteel en park Cannenburch en bomenbos van het Landgoed Schovenhorst.

### *Samenstelling van de Raad van Advies*

Eind 2023 waren de leden van de Raad van Advies:

- **ir. A. (Annette) Augustijn voorzitter**

Opgeleid in de tuin- en landschapsarchitectuur (Wageningen), voorheen directeur bij Rijkswaterstaat, o.a. in Gelderland, het Watermuseum, Stichting Natuur en Milieu en voorzitter Gelderse Natuur en Milieufederatie. Tot eind 2023 o.a. voorzitter van het Dutch Marine Energy Center. Voorzitter van de stichting Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg in Midden Gelderland. Voorzitter van het Klimaatplatform Gemeente Rheden.

- **C.H. (Kees) van Baak**

Voormalig docent aardrijkskunde en inspecteur van het onderwijs, voormalig lid Provinciale Staten van Gelderland, voormalig lid gemeenteraad in Nijkerk, voorzitter Raad van Toezicht Stichting Rijdende School, vrijwilliger educatie Stichting Stoomgemaal Arkemheen, secretaris Stichting Weeshuis Nijkerk.

- **dr. W. (Willem) Bijleveld**

Sterrenkundige, voormalig directeur Nederlands Openluchtmuseum, o.a. vice-voorzitter Raad van Toezicht Museon/Omniversum, voorzitter Veluwe Alliantie, lid Raad van Toezicht Mondriaan Fonds en lid Raad van Toezicht Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen.

- **mr. M.L. (Michael) Dijkstra Taurel**

Directeur Globbrands consultancy group, jurist Intellectueel Eigendom, Merkstrateeg en Naamgevingconsultant, lid Raad van Advies kunstmuseum Den Haag, directeur Faircooling evaporative cooling, voorzitter GNN Global Naming Network, lid Raad van Advies Whispp, Covestor bij Generous Minds, directeur pharmanaming.com.

- **ing. R.J.M. (Rob) Franken**

Manager Natuur, Landbouw, Water & Milieu bij de Provincie Flevoland.



- **P.A.G. (Patrick) Jansen**  
Wagenings bosbouwkundig ingenieur, directeur-eigenaar Bosmeester en Track & Trails, oud-directeur Stichting Probos.
- **A.C.M. (Lidy) Klein Holkenborg**  
Zelfstandig projectmanager en teamcoach, voorzitter raad van advies Stichting IJssellandschap, Lid raad van aanbeveling stichting Stoomhoutzagerij Wilpsche Dijk, voormalig voorzitter stichting Behoud Dorpskerk Wilp en Jonge Meesters Wilp.
- **drs. A.H. (Ankie) van de Kruijs**  
Historicus, programmamanager opleiden, trainen en simulatie bij de afdeling Innovatie van Koninklijke Landmacht.
- **barones E.A.C. (Emily) van Lynden**  
Student Business Administration aan de Radboud Universiteit.
- **W.F. (Wouter) van Maanen**  
Geschiedkundige, voorzitter van het Triodos Bank Investment Office en senior productmanager Investments Triodos Bank.
- **mr. H.F. (Hilal) Mauer-Dogan**  
Advocaat aanbestedingsrecht en bouwrecht bij Dirkzwager legal & tax.
- **mr. H. (Harm) van Veldhuizen**  
Media- en communicatie expert, CEO bij Deventrade.
- **prof. dr. T.H.G. (Dolly) Verhoeven**  
Historica, eigenaar projectbureau Storia, bijzonder hoogleraar Gelderse geschiedenis aan de Radboud Universiteit.
- **drs. R.J. (Reinder) van der Wal**  
Bioloog, voormalig ambtenaar Ministerie LNV en accountmanager Dienst Landelijk Gebied.
- **drs. G.J.H.G. (Sjors) Willems**  
Plattelandsgeograaf, strategisch beleidsadviseur BrabantAdvies, voormalig secretaris Provinciale Raad van de Leefomgeving Noord-Brabant.

### *Integriteit*

Voor de Raad van Advies gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Raad van Advies' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de Raad van Advies op de website van GLK vermeld.



## Verkort verslag Beheer Advies Commissie

### *Werkzaamheden*

De Beheer Advies Commissie (BAC) adviseert de directie gevraagd en ongevraagd over beleidsnota's, beheervisies, evaluaties en ingrijpende projecten en restauraties. Daarnaast verschaft de commissie toegang tot een omvangrijk wetenschappelijk netwerk en levert zij informatie over onderzoek en publicaties die voor het werk van Landschap & Kasteelen relevant kunnen zijn. De commissie komt daartoe jaarlijks een aantal malen in vergadering bijeen; aan deze bijeenkomsten is meestal ook een terreinbezoek gekoppeld. Over meer specialistische zaken is er ook bilateraal contact tussen de individuele leden en Landschap & Kasteelen.

De BAC kwam in 2023 driemaal bijeen: op 7 februari (Huis Zypendaal), op 23 mei (Landgoed Klein Noordijk) en op 28 november (landgoed Brakel).

### *Besproken onderwerpen:*

- Landschap in beheervisies
- Monitoring van bijen en mieren
- Herstelproject souterrain Zypendaal
- Landschaps Ecologische Systeemanalyse Kraaigraaf
- Handelingsperspectief Droogte Aanpak Achterhoek
- Verduurzaming gebouwen
- Evaluatie kerncollecties: onderdeel natuur
- Visies en evaluaties

### *Bezochte locaties:*

- Museale vertrekken Huis Zypendaal
- Excursie naar het terrein Kraaigraaf
- Excursie rondom huis Brakel

### *Samenstelling van de Beheer Advies Commissie:*

In 2023 werd afscheid genomen van prof. dr. J.B.H. (Johan) de Haan.

Eind 2023 waren de leden van de Beheer Advies Commissie:

- **dr. ir. R.J. (Rienk-Jan) Bijlsma**, onderzoeker bij Wageningen University & Research met werkveld vegetatie-ontwikkeling, hersteleecologie en historische ecologie. Lid van het OBN-deskundigenteam Droog zandlandschap. Contactpersoon voor het Nationaal Bosreservatenprogramma. Nauw betrokken bij de implementatie van de habitatrictlijn en de rapportage van Natura 2000 habitattypen.
- **dr. K.J. (Kees) Canters**, bioloog/ milieukundige, zoogdierkundige, uiteenlopende bestuursfuncties (groen/sociaal), adviseur natuur en landschap, redacteur en onderzoeker.
- **drs. R.H.M. (Ronald) van Immerseel**, historicus/ groen erfgoed specialist, directeur Stichting In Arcadië, auteur landelijke richtlijnen Tuinhistorisch onderzoek (2012), lid van diverse besturen op het gebied van buitenplaatsen en kastelen.
- **ing. A.J. (Ton) Roelofs**, bouwkundig en Civiel ingenieur, eigenaar/directeur adviesbureau TRBouwadvies, voorheen directeur Bouwmanagement bij ABT in Velp, betrokken geweest als raadgevend ingenieur/projectmanager bij de restauratie-renovatie van o.a. het Stedelijk Museum Amsterdam, Mauritshuis in Den Haag, Seminarie De Weijert (huidige Politieacademie) Apeldoorn, Museum De Fundatie Zwolle. Gastdocent Hogeschool Arnhem Nijmegen.





- **prof. dr. J.G.M. (Jan) Roelofs**, nu gastmedewerker aan de Radboud Universiteit Nijmegen, wetenschappelijk adviseur bij onderzoekcentrum B-ware, gastmedewerker afdeling Aquatische Ecologie en Milieubiologie, leeropdracht Biogeochemie van Wetlands, lid Wetenschappelijk advies commissie van Natuurmonumenten, Beheer Advies Commissie Limburgs Landschap, POP 3 commissie Provincie Noord Brabant, Beheer commissie Volgermeer gemeente Amsterdam.
- **prof. dr. G.R. (Geert) de Snoo**, Directeur Nederlands Instituut voor Ecologie, hoogleraar Conservation Biology, Universiteit Leiden. Onderzoek naar natuur en milieukwaliteit in het landelijk gebied.
- **ing. J.G. (Jan) Streefkerk**, hydroloog, oud-werknemer bij Staatsbosbeheer en projectleider en adviseur voor National Parks and Wildlife Services in Ierland. Was betrokken bij beleid, onderzoek en beheer voor natte bos- en natuurterreinen in binnen- en buitenland over de periode 1974-2014.
- **prof. dr. K.V. (Karlè) Sýkora** (voorzitter), emeritus-hoogleraar Ecologische Inrichting en beheer van Infrastructuur aan de Universiteit Wageningen, leerstoelgroep Natuurbeheer en Plantenecologie, vegetatie-ecoloog/bioloog met veel natuurbeheergericht onderzoek.
- **dr. N.W. (Nico) Willemse**, kwartair geoloog/ archeoloog met een specifieke belangstelling voor de relatie landschapsdynamiek, natuurontwikkeling en archeologie. In 2000 gepromoveerd op het thema 'natuurhistorische archieven'. Teamleider 'bureau en beleid' bij RAAP Archeologisch Adviesbureau en werkzaam als senior-onderzoeker Fysische Geografie en Archeologie.

### *Integriteit*

Voor de Beheer Advies Commissie gebruikt de organisatie op eigen initiatief de 'Verklaring Belangenverstrengeling' of de vernieuwde 'Integriteitsverklaring leden Beheer Advies Commissie' voor nieuwe leden vanaf 2020. Vanwege de transparantie worden de hoofd- en nevenfuncties van de Beheer Advies Commissie op de website van Landschap & Kasteelen vermeld.



## Balans per 31 december 2023

Na verwerking voorstel resultaatverdeling

|                                   | 31 december 2023  | 31 december 2022  |
|-----------------------------------|-------------------|-------------------|
| <b>ACTIVA</b>                     |                   |                   |
| Materiële vaste activa            | 1.451.150         | 1.200.850         |
| Vorderingen en overlopende activa | 4.019.750         | 2.435.700         |
| Effecten                          | 29.910.100        | 25.724.350        |
| Liquide middelen                  | 5.244.750         | 9.537.700         |
|                                   | <u>39.174.600</u> | <u>37.697.750</u> |
| Totaal                            | <u>40.625.750</u> | <u>38.898.600</u> |
| <b>PASSIVA</b>                    |                   |                   |
| Reserves en fondsen               |                   |                   |
| - reserves                        |                   |                   |
| • continuïteitsreserve            | 11.429.600        | 8.890.000         |
| • bestemmingsreserves             | 8.897.050         | 8.157.700         |
|                                   | <u>20.326.650</u> | <u>17.047.700</u> |
| - fondsen                         | 10.546.200        | 9.602.450         |
|                                   | <u>30.872.850</u> | <u>26.650.150</u> |
| Voorzieningen                     | 1.147.500         | 1.115.250         |
| Kortlopende schulden              | 8.605.400         | 11.133.200        |
|                                   | <u>8.605.400</u>  | <u>11.133.200</u> |
| Totaal                            | <u>40.625.750</u> | <u>38.898.600</u> |



## Staat van baten en lasten over 2023

|   | Werkelijk 2023    | Begroot 2023      | Werkelijk 2022    |
|---|-------------------|-------------------|-------------------|
| <b>BATEN</b>  |                   |                   |                   |
| Baten van particulieren   | 5.189.300         | 1.787.700         | 2.915.250         |
| Baten van bedrijven   | 67.700            | 202.000           | 67.800            |
| Baten van loterijorganisaties                                       | 937.500           | 937.500           | 937.500           |
| Baten van subsidies van overheden                                   | 10.689.800        | 8.378.450         | 8.772.700         |
| Baten van andere organisaties zonder winststreven                   | 341.200           | 294.350           | 220.700           |
| <b>Som van de geworven baten</b>                                    | <b>17.225.500</b> | <b>11.600.000</b> | <b>12.913.950</b> |
| Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten | 8.623.550         | 8.395.650         | 8.150.700         |
| Overige baten   | 1.298.150         | 94.350            | 470.750           |
| <b>Som van de baten</b>   | <b>27.147.200</b> | <b>20.090.000</b> | <b>21.535.400</b> |
| <b>LASTEN</b>   |                   |                   |                   |
| <b>Besteed aan doelstellingen</b>                                   |                   |                   |                   |
| Behoud en beheer bezittingen  | 21.850.400        | 18.655.600        | 17.965.650        |
| Voorlichting en educatie  | 1.227.050         | 1.235.200         | 1.147.650         |
|   | <b>23.077.450</b> | <b>19.890.800</b> | <b>19.113.300</b> |
| <b>Wervingskosten</b>   | <b>597.500</b>    | <b>699.950</b>    | <b>604.050</b>    |
| <b>Kosten beheer en administratie</b>                               | <b>1.395.650</b>  | <b>1.331.250</b>  | <b>1.328.950</b>  |
| <b>Som van de lasten</b>  | <b>25.070.600</b> | <b>21.922.000</b> | <b>21.046.300</b> |
| <b>Saldo voor financiële baten en lasten</b>                        | <b>2.076.600</b>  | <b>-1.832.000</b> | <b>489.100</b>    |
| Saldo financiële baten en lasten                                    | 2.146.100         | 837.000           | -4.495.950        |
| <b>Saldo van baten en lasten</b>                                    | <b>4.222.700</b>  | <b>-995.000</b>   | <b>-4.006.850</b> |
| <b>Bestemming saldo van baten en lasten:</b>                        |                   |                   |                   |
| <b>Toevoeging/onttrekking aan:</b>                                  |                   |                   |                   |
| Continuïteitsreserve  | 2.539.600         | -42.000           | -2.436.650        |
| Bestemmingsreserves   | 739.350           | -931.000          | -840.600          |
| Bestemmingsfondsen  | 943.750           | -22.000           | -729.600          |
|   | <b>4.222.700</b>  | <b>-995.000</b>   | <b>-4.006.850</b> |



## Kasstroomoverzicht (opgesteld volgens de indirecte methode)

|   | 2023              | 2022             |
|---|-------------------|------------------|
| <b>Kasstroom uit operationele activiteiten</b>        |                   |                  |
| Resultaat boekjaar                                    | 4.222.700         | -4.006.850       |
| <i>Aanpassingen voor:</i>                             |                   |                  |
| Ongerealiseerde koersverschillen effecten             | -1.532.350        | 4.778.250        |
| Afschrijvingen/afwaarderingen                         | 350.900           | 311.350          |
| Resultaat verkoop materiële vaste activa              | -92.250           | -15.650          |
| Veranderingen in werkkapitaal:                        |                   |                  |
| Mutatie kortlopende vorderingen                       | -1.584.050        | 155.100          |
| Mutatie kortlopende schulden                          | -2.527.800        | 3.356.050        |
| Mutatie in het werkkapitaal                           | <u>-4.111.850</u> | <u>3.511.150</u> |
| <i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>                | -1.162.850        | 4.578.250        |
| Mutatie in voorziening onderhoud kastelen             | 139.200           | -109.050         |
| Mutatie in voorziening onderhoud gebouwen             | -69.000           | -110.000         |
| Mutatie in voorziening jubilea                        | -3.150            | -8.500           |
| Mutatie in voorziening TOP                            | -34.800           | 4.350            |
| Mutatie in voorzieningen                              | <u>32.250</u>     | <u>-223.200</u>  |
| <b><i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i></b> | <u>-1.130.600</u> | <u>4.355.050</u> |
| <b>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</b>         |                   |                  |
| Investerings in (im)materiële vaste activa            | -601.200          | -250.200         |
| Opbrengsten uit verkoop materiële vaste activa        | 92.250            | 18.100           |
| Aan- en verkoop van effecten                          | <u>-2.653.400</u> | <u>101.500</u>   |
| <b><i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i></b>  | -3.162.350        | -130.600         |
| <b>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</b>        |                   |                  |
|   | <u>-</u>          | <u>-</u>         |
| <b><i>Netto kasstroom</i></b>                         | <u>-4.292.950</u> | <u>4.224.450</u> |
| Liquide middelen begin boekjaar                       | 9.537.700         | 5.313.250        |
| Liquide middelen einde boekjaar                       | <u>5.244.750</u>  | <u>9.537.700</u> |
| Afname liquide middelen                               | <u>-4.292.950</u> | <u>4.224.450</u> |





## Toelichting op de jaarrekening 2023

### Algemeen

#### *Doelstellingen*

##### ***Stichting Het Geldersch Landschap***

De doelstelling van Stichting Het Geldersch Landschap is vastgelegd in artikel 2 van de statuten, welke, met zoveel woorden, luidt als volgt: De Stichting heeft ten doel onder meer het behoud van en de zorg voor alsmede voorlichting en educatie omtrent in landschappelijk, natuurwetenschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de provincie Gelderland met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die, bedoeld in de Monumentenwet.

##### ***Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen***

De doelstelling van Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen is vastgelegd in artikel 2 van de statuten, welke, met zoveel woorden, luidt als volgt: De Stichting heeft ten doel de in de provincie Gelderland aanwezige kastelen, kasteelruïnes en historische landhuizen met de daarbij behorende inventarissen, tuinen, opstallen en erven te behoeden voor verval en ondergang en bij te dragen aan het behoud van de hierin besloten kunsthistorische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden alsmede voorlichting en educatie omtrent het bovenstaande.

##### ***Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen***

De doelstelling van Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen is vastgelegd in artikel 2 van de statuten, welke, met zoveel woorden, luidt als volgt: Het doel van de Stichting is in bijzondere gevallen materiële steun te verlenen aan Stichting Het Geldersch Landschap. Begin 2007 heeft een statutenwijziging plaatsgevonden waardoor de Stichting ook aan Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen in bijzondere gevallen materiële steun kan verlenen. De naam van de Stichting Steunfonds Het Geldersch Landschap is door de statutenwijziging gewijzigd in Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen. Om haar doel te bereiken verwerft de Stichting fondsen en voert zij beheer over het aan haar toevertrouwde vermogen. Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen is opgericht d.d. 30 december 1982.



## Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

### **Algemeen**

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de gewijzigde Richtlijn Verslaggeving Fondsenwervende organisaties (RJ 650) en Titel 9, boek 2 BW.

Sinds 2004 zijn de stichtingen Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen en de Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen samengevoegd tot een gezamenlijke werkorganisatie Geldersch Landschap en Kasteelen. Er is sprake van een Raad van Toezichtmodel. Om deze reden is sprake van een gecombineerde jaarrekening. De stichtingen maken deel uit van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap.

De gecombineerde jaarrekening ligt ter inzage ten kantore van Stichting Het Geldersch Landschap.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Stichting Het Geldersch Landschap (KvK-nummer 41047543), Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen (KvK-nummer 41047558) en Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen (KvK-nummer 41048515) zijn statutair en feitelijk gevestigd op de Zypendaalseweg 44 te Arnhem.

Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Het boekjaar van de Stichting is gelijk aan het kalenderjaar. Alle bedragen in deze jaarrekening luiden in euro's.

### **Materiële vaste activa**

Materiële vaste activa betreft activa benodigd voor de bedrijfsvoering. Aanschaffingen, die bedoeld zijn om de werkzaamheden van de Stichting duurzaam te dienen en die een bijdrage leveren aan het genereren van opbrengsten of het beperken van toekomstige kosten, worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs, onder aftrek van lineair berekende afschrijvingen op basis van de economische en/of technische levensduur.

Verwervingen die in het kader van de doelstelling van de Stichting plaatsvinden en waarmee derhalve niet het duurzaam genereren van opbrengsten wordt beoogd worden niet gewaardeerd maar direct ten laste van de Staat van Baten en Lasten afgeboekt. Eventuele uit het beheer van deze verwervingen voortvloeiende opbrengsten hebben géén causale relatie met de redenen voor aanschaffing en zijn niet voldoende om de totale aan het beheer verbonden kosten te dekken. Voor deze verwervingen bestaat geen voornemen tot vervreemding en/of vervanging op korte of lange termijn. Hiermee vervalt de noodzaak tot afschrijving en is de opbrengstwaarde niet relevant voor de bepaling van het vermogen van de Stichting.

Voor groot onderhoud aan de gebouwen is een voorziening "Voorziening onderhoud gebouwen" gevormd. Voor groot onderhoud aan de kastelen is een voorziening "Voorziening onderhoud kastelen" gevormd.



### **Vorderingen en overlopende activa**

Vorderingen en overlopende activa worden aangewend voor de doelstelling en worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een eventueel noodzakelijk geachte voorziening voor oninbaarheid. De te verwachten maar nog niet ontvangen erfstellingen en legaten zijn vastgesteld aan de hand van berichtgevingen waaruit de omvang voldoende betrouwbaar kan worden geacht.

### **Effecten**

Effecten worden aangewend voor de doelstelling en betreffen voor langere termijn aangehouden vastgelegde liquiditeiten. De effecten worden beschouwd als financiële instrumenten die behoren tot de handelsportefeuille. Ten behoeve van het vermogensbeheer wordt gebruik gemaakt van een vermogensbeheerder waarmee een all-in fee is overeengekomen. De all-in fee is inclusief transactiekosten en wordt via de Staat van Baten en Lasten verantwoord. Zowel obligaties als aandelen in beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen beurswaarde (reële waarde). De gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten uit vastgelegde liquiditeiten, voor zover betrekking hebbend op ter beurze genoteerde effecten, worden ten gunste of ten laste van de Staat van Baten en Lasten verantwoord.

Afgeleide instrumenten worden gewaardeerd op actuele waarde waarbij alle waardewijzigingen in de Staat van Baten en Lasten worden verantwoord, tenzij hedge accounting wordt toegepast ter afdekking van de variabiliteit van toekomstige kasstromen die effect hebben op de Staat van Baten en Lasten (kasstroomhedge). Kasstroomhedge accounting wordt echter niet toegepast door de stichting.

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de biedprijs. De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. De stichting heeft geen derivaten.

### **Liquide middelen**

De liquide middelen worden aangewend voor de doelstelling en worden gewaardeerd op de nominale waarde.

### **Continuïteitsreserve**

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit te waarborgen in geval van (tijdelijke) sterk tegenvallende opbrengsten.

### **Bestemmingsreserves**

Dit betreft delen van het eigen vermogen van de Stichting waaraan door de directie van de Stichting voorwaarden zijn gesteld voor de aanwending. Aanwending van de bestemmingsreserves alsmede toevoegingen aan bestemmingsreserves worden via de resultaatverdeling verwerkt.

### **Bestemmingsfondsen**

Dit betreft delen van het eigen vermogen van de Stichting waaraan door derden voorwaarden zijn gesteld voor de aanwending. Aanwending van de bestemmingsfondsen alsmede toevoegingen aan bestemmingsfondsen worden via de resultaatverdeling verwerkt.

### **Voorzieningen**

Voorzieningen worden tegen nominale waarde berekend en worden opgenomen voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het boekjaar of in een voorafgaand boekjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren.

### **Pensioenen**

De pensioenregelingen van de Stichting kwalificeren als een toegezegde pensioenregeling (defined benefit plan). De pensioenen zijn ondergebracht bij de bedrijfstakpensioenfondsen ABP en BPL, waardoor geen inzicht bestaat in een eventueel tekort of overschot van de fondsen welke zijn toe te rekenen aan de Stichting. Pensioenen zijn derhalve verwerkt als een toegezegde bijdrage regeling (defined contribution plan). Volgens deze regeling worden de bijdragen aan de pensioenregeling op basis van toegezegde bijdragen als last in de Staat van Baten en Lasten opgenomen in de periode waarover de bijdragen zijn verschuldigd. In december 2023 bedroeg de actuele dekkingsgraad van ABP 110,5% en van BPL 114,4%. De beleidsdekkingsgraad (gemiddelde over 12 maanden) van ABP bedroeg in december 2023 113,9% en van BPL 118,3%. Zowel de actuele als de beleidsdekkingsgraad ligt voor beide pensioenfondsen hoger dan de (minimale) vereiste dekkingsgraad. Indien de beleidsdekkingsgraad te lang onder het vereiste niveau blijft kan dit tot gevolg hebben dat de pensioenen (in de toekomst) noodzakelijkerwijs worden verlaagd. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies.

### **Langlopende en kortlopende schulden**

De langlopende en kortlopende schulden worden gewaardeerd op nominale waarde.

### **BTW**

De stichtingen voeren (deels) btw-belaste prestaties uit zoals belaste verhuringen van gebouwen, verkoop van artikelen, museale openstelling en bosproducten als hout. Voor deze prestaties moet BTW worden afgedragen. De stichtingen mogen de BTW op deze belaste prestaties (deels) in vooraftrek nemen.

### **Grondslagen voor de bepaling van het resultaat**

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. De bepaling van het resultaat hangt daarnaast ten nauwste samen met de waardering van activa en passiva. Daarbij worden de volgende specifieke grondslagen voor de Staat van Baten en Lasten in aanmerking genomen:

- Onder baten van subsidies van overheden worden bijdragen verstaan die zijn verstrekt ter aanwending binnen de doelstelling van de Stichting. De baten worden verantwoord bij het aangaan van een verplichting tot besteding overeenkomstig de subsidievoorwaarde. Indien niet (volledig) aan de subsidievoorwaarden wordt voldaan, kan er sprake zijn van een terugbetalingsverplichting.
- Onder baten uit bezitsbeheer worden baten verstaan die gezien hun aard een rechtstreekse relatie hebben met opbrengsten die voortvloeien uit het op een bepaalde wijze beheren van bezittingen van de Stichting.
- Onder giften worden van derden verkregen middelen verstaan welke door de Stichting om niet zijn verkregen en die een incidenteel karakter hebben. Indien aanwending van de verkregen middelen gebonden is aan nadere voorwaarden, wordt in de balans een bestemmingsfonds opgenomen ter hoogte van het uit deze voorwaarden voortvloeiende bedrag.



- Baten uit erfstellingen en legaten worden verantwoord in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Dit is het geval als, op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt, een betrouwbare schatting van de uiteindelijke omvang van de nalatenschap kan worden gemaakt. Erfstellingen en legaten met een bijzondere bestemming worden door middel van de resultaatbestemming verantwoord onder de bestemmingsfondsen.
- Baten uit loterijorganisaties worden verantwoord in het boekjaar waarin sprake is van een onvoorwaardelijke vordering en de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

### **Toerekening van de kosten**

Alle kosten met betrekking tot ons bezit: verwervingen, projectkosten (met uitzondering van de projectkosten die betrekking hebben op voorlichting en educatie en fondsenwerving), lasten bezitsbeheer, bijdragen externe organisaties (met uitzondering van de bijdrage aan de LandschappenNL) en externe kosten worden toegerekend aan behoud en beheer bezittingen. Dit geldt ook voor de kosten voor de planning, uitvoering en evaluatie van het bezit.

Externe communicatie, folders en wandelkaarten, evenementen, educatief excursieprogramma, website, jaarverslag en overige communicatiekosten worden evenredig verantwoord onder voorlichting en educatie en eigen fondsenwerving. Kosten binding donateurs en bedrijfsrelaties vallen voor 75% onder voorlichting en educatie en voor 25% onder eigen fondsenwerving. Werving donateurs en bedrijfsrelaties vallen in zijn geheel onder de eigen fondsenwerving.

Onder de kosten beheer en administratie valt: huisvestingskosten kantoor, 60% van de bijdrage aan de LandschappenNL (40% acties derden), kantoorkosten (58% van de automatiseringskosten wordt verantwoord onder behoud en beheer bezittingen / 42% van de porti- en telefoonkosten wordt verantwoord onder behoud en beheer bezittingen en 5% onder voorlichting en educatie) en algemene kosten (accountantskosten en juridische kosten die betrekking hebben op ons bezit worden verantwoord onder behoud en beheer bezittingen).

Bij de personeelskosten is voor iedere medewerker een toerekening gemaakt op basis van de werkzaamheden. In het algemeen geldt dat alle terreinmedewerkers, bouwkundige medewerkers, rentmeester, medewerkers afdeling Landschap en Kastelen onder behoud en beheer zijn verantwoord. Medewerkers afdeling Communicatie worden voor 75% toegerekend aan voorlichting en educatie en voor 25% aan eigen fondsenwerving. De medewerkers van de afdeling Bedrijfsvoering, Personeel & Organisatie, Financiën & Controlling zijn onder de kosten beheer en administratie verantwoord. Gezien de aard van de werkzaamheden vallen een aantal medewerkers percentueel onder meerdere categorieën.

### **Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht**

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. De ontvangen en betaalde dividenden en interest worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

## Toelichting op de balans per 31 december 2023

### ACTIVA

#### Materiële vaste activa

|                               | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|-------------------------------|------------------|------------------|
| Machines en installaties      | 656.600          | 516.100          |
| Andere vaste bedrijfsmiddelen | 794.550          | 684.750          |
|                               | <u>1.451.150</u> | <u>1.200.850</u> |

#### *Machines en installaties*

|                          | 2023           | 2022           |
|--------------------------|----------------|----------------|
| Boekwaarde per 1 januari | 516.100        | 481.300        |
| Investeringen            | 314.700        | 182.100        |
| Afschrijvingen           | -174.200       | -144.850       |
| Desinvestering           | -              | -2.450         |
|                          | <u>656.600</u> | <u>516.100</u> |

De machines en installaties betaan uit tractoren en overig materieel terreinbeheer. Alle materialen en werktuigen worden gebruikt en onderhouden conform de eisen en voorschriften van het milieu-keur.

#### *Andere vaste bedrijfsmiddelen*

|                            | 2023           | 2022           |
|----------------------------|----------------|----------------|
| Boekwaarde per 1 januari   | 684.750        | 783.150        |
| Investeringen              | 286.500        | 68.100         |
| Afschrijvingen             | -176.700       | -166.500       |
| Boekwaarde per 31 december | <u>794.550</u> | <u>684.750</u> |

De andere vaste bedrijfsmiddelen betaan uit bedrijfsauto's en kantoorinventaris. De gehanteerde afschrijvingstermijnen op basis van de aanschafwaarden luiden als volgt:

|   |         |
|---|---------|
| * Verbindingen  | 15 jaar |
| * Tractoren, machines en installaties, bouwkundige werktuigen, pinautomaten | 5 jaar  |
| * Dienstauto's  | 7 jaar  |
| * Elektrische dienstauto's  | 8 jaar  |

De boekwaarde per 31 december kan als volgt gespecificeerd worden:

|                            | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|----------------------------|------------------|------------------|
| Aanschafwaarde             | 4.043.450        | 3.780.000        |
| Cumulatieve afschrijvingen | -2.592.300       | -2.579.150       |
|                            | 1.451.150        | 1.200.850        |

In het boekjaar zijn nieuwe terreinen verworven voor een bedrag van € 95.950. Conform de grondslagen voor de waardering van activa en passiva worden deze niet geactiveerd, zie pagina 25 (Materiële vaste activa).

De gebouwen die Stichting Het Geldersch Landschap bezit zijn verzekerd voor een herbouwwaarde van € 224.946.806 de gebouwen van Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen zijn verzekerd voor een herbouwwaarde van € 216.650.548. De herbouwwaarde is opnieuw geïnventariseerd en bepaald per april 2023. De actuele waarde van het onroerend goed van de stichtingen is gezien de beperkingen van de mogelijkheid tot vervreemding niet relevant (zie de grondslagen voor de waardering van activa en passiva op pagina 25).

De inventarissen (GL) zijn verzekerd voor een taxatiewaarde van € 2.001.099; inventarissen GK zijn verzekerd voor een bedrag van € 216.530. De machines en installaties (GL) zijn verzekerd voor een waarde van € 2.980.452. De museale collectie (GK) is conform taxatie verzekerd voor een bedrag van € 12.076.327. Ook deze worden niet geactiveerd (zie pagina 25).

### Vorderingen en overlopende activa

|                               | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|-------------------------------|------------------|------------------|
| Debiteuren                    | 260.650          | 428.050          |
| Externe (project)financiering | 607.850          | 349.150          |
| Omzetbelasting                | 327.200          | 233.600          |
| Overige vorderingen           | 2.824.050        | 1.424.900        |
|                               | 4.019.750        | 2.435.700        |

Alle onder vlottende activa opgenomen vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

### Debiteuren

Deze post is als volgt te specificeren:

|  | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|--|------------------|------------------|
| Debiteuren   | 562.400          | 778.000          |
| Af: Voorziening voor oninbaarheid (gebaseerd op een individuele beoordeling) | -301.750         | -349.950         |
|  | 260.650          | 428.050          |

Voorziening voor oninbaarheid betreft een reservering voor een drietal substantiële debiteuren waarbij het uitermate onzeker is of de facturen nog betaald worden.

### **Externe (project)financiering**

Deze post is als volgt te specificeren:

|                      | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|----------------------|------------------|------------------|
| Provincie Gelderland | 307.300          | 202.850          |
| Het Cultuurfonds     | 50.000           | 97.500           |
| Gemeente Ede         | 33.800           | 33.800           |
| Dinamo Fonds         | 65.450           | 15.000           |
| Mondriaan Fonds      | 117.800          | -                |
| Overig               | 33.500           | -                |
|                      | <b>607.850</b>   | <b>349.150</b>   |

### **Omzetbelasting**

Deze post is als volgt te specificeren:

|                                     | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|-------------------------------------|------------------|------------------|
| Aangifte omzetbelasting 4e kwartaal | 326.200          | 225.400          |
| Suppletie omzetbelasting 2022       | -                | 8.200            |
| Suppletie omzetbelasting 2023       | 1.000            | -                |
|                                     | <b>327.200</b>   | <b>233.600</b>   |

### **Overige vorderingen**

Deze post is als volgt te specificeren:

|   | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|---|------------------|------------------|
| Projectbestedingen                                  | 8.250            | 31.050           |
| Te ontvangen rente bank, rekening-courant           | 35.650           | 4.350            |
| Te ontvangen rente obligaties                       | 32.850           | 43.350           |
| Te ontvangen giften en nalatenschappen              | 2.070.400        | 618.400          |
| Te ontvangen onderhoudssubsidies                    | 10.100           | 6.550            |
| Te ontvangen subsidie functieverandering            | -                | 168.850          |
| Te ontvangen subsidie pachtbeëindiging              | 131.000          | -                |
| Nog te factureren huren en pachten                  | 131.400          | 94.300           |
| Te ontvangen opbrengst vakantiewoningen             | 73.550           | 72.400           |
| Te ontvangen museumjaarkaart                        | 64.100           | 65.300           |
| Nog door te berekenen energie- en waterschapslasten | 52.650           | 76.750           |
| Vooruitbetaalde (project)kosten                     | 81.800           | 136.100          |
| Overige   | 132.300          | 107.500          |
|   | <b>2.824.050</b> | <b>1.424.900</b> |



## Effecten

Deze post is als volgt te specificeren:

|                       | 31 december 2023  | 31 december 2022  |
|-----------------------|-------------------|-------------------|
| Aandelen              |                   |                   |
| -ter beurse genoteerd | 8.735.350         | 9.517.400         |
| -overige              | 200.000           | 200.000           |
|                       | <u>8.935.350</u>  | <u>9.717.400</u>  |
| Obligaties            |                   |                   |
| -obligatiefondsen     | 13.419.800        | 10.408.700        |
| -overige              | 7.554.950         | 5.598.250         |
|                       | <u>20.974.750</u> | <u>16.006.950</u> |
|                       | <u>29.910.100</u> | <u>25.724.350</u> |

Het beheer van de beleggingsportefeuille is uitbesteed aan Insingergilissen.

Primair doel is het waarborgen van de continuïteit van de stichting op middellange en lange termijn. Als secundaire doelstelling is bepaald dat het vermogen in reële termen in stand dient te worden gehouden. Het beleggingsbeleid is uitgedrukt in het risicoprofiel. Het risicoprofiel is defensief. De stichting belegt de portefeuille op duurzame en maatschappelijk verantwoorde wijze.

### Aandelen

De verkrijgingprijs van de aandelen per 31-12-2023 bedraagt € 7.153.150.

De waarde van de ter beurse genoteerde aandelen per 31-12-2023 bedraagt € 8.735.350.

De marktwaarde van de overige aandelen per 31-12-2023 bedraagt € 200.000.

### Obligaties

De verkrijgingprijs van de obligatiefondsen per 31-12-2023 bedraagt € 13.574.350.

De beurswaarde van de obligatiefondsen per 31-12-2023 bedraagt € 13.419.800.

De obligatiefondsen hebben geen nominale waarde.

De overige obligaties hebben een looptijd van 1-8 jaar.

De verkrijgingprijs van de overige obligaties per 31-12-2023 bedraagt € 7.973.300.

De beurswaarde van de overige obligaties per 31-12-2023 bedraagt € 7.554.950.

De nominale waarde van de overige obligaties per 31-12-2023 bedraagt € 7.800.500.

## Liquide middelen

Deze post is als volgt te specificeren:

|      | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|------|------------------|------------------|
| Kas  | 29.950           | 28.100           |
| Bank | 5.214.800        | 9.509.600        |
|      | <u>5.244.750</u> | <u>9.537.700</u> |

Dit betreft kas- en banksaldi welke alle ter vrije beschikking van de Stichting staan.

## PASSIVA

### Reserves en fondsen

#### Continuïteitsreserve

|                       | 2023       | 2022       |
|-----------------------|------------|------------|
| Stand per 1 januari   | 8.890.000  | 11.326.650 |
| Mutatie boekjaar      | 2.539.600  | -2.436.650 |
| Stand per 31 december | 11.429.600 | 8.890.000  |

De continuïteitsreserve is gevormd conform de richtlijn Financieel Beheer Goede Doelen en is bestemd voor dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de stichtingen ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Onder kosten van de werkorganisatie verstaan wij de personeelskosten, huisvestingskosten, wervingskosten, kantoor- en algemene kosten en afschrijvingen. De reserve mag conform bovengenoemde richtlijn maximaal 1,5 maal de kosten van de werkorganisatie zijn (€ 12 miljoen).

Het beleid inzake hoogte en samenstelling van het vermogen is eind 2015 geactualiseerd voor de periode 2016-2025. Hiermee voldoet de Stichting aan de eisen van Goede Doelen Nederland.

#### Bestemmingsreserves

|   | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|---|------------------|------------------|
| Reserve pachtafkoop                           | 142.150          | 142.150          |
| Reserve NPL-projectgelden                     | 2.288.450        | 2.271.450        |
| Reserve Steunfondsprojecten                   | 1.868.750        | 1.271.650        |
| Reserve groot onderhoud gebouwen en terreinen | 4.066.300        | 3.941.050        |
| Bestemmingsreserve (grond)aankopen            | 460.000          | 460.000          |
| Reserve collectie                             | 71.400           | 71.400           |
| Stand per 31 december                         | 8.897.050        | 8.157.700        |

Bestemmingsreserves worden gevormd om terreinen en gebouwen veilig te stellen, in te richten en om groot en achterstallig onderhoud uit te voeren. Door het specifiek benoemen van bestemmingsreserves kunnen beschikbare middelen adequaat en doeltreffend worden ingezet. De bestemmingsreserves zijn door het bestuur specifiek benoemd en gemaximaliseerd.

**Reserve pachtafkoop**

|                       | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|-----------------------|------------------|------------------|
| Stand per 1 januari   | 142.150          | 142.150          |
| Mutatie boekjaar      | -                | -                |
| Stand per 31 december | 142.150          | 142.150          |

De reserve pachtafkoop is bestemd voor de financiering van afkoop van lopende pachtcontracten en verwerving van grondgebonden productierechten. Afkoop van pachtcontracten kan plaatsvinden in die gevallen waarin beëindiging van de pacht uit landschappelijke of landbouwstructureel oogpunt wenselijk is. Besloten is de reserve niet te muteren in 2023, daar hiervoor geen noodzaak wordt voorzien in de komende vijf jaren.

**Reserve NPL-projectgelden**

|                       | 2023      | 2022      |
|-----------------------|-----------|-----------|
| Stand per 1 januari   | 2.271.450 | 2.258.550 |
| Toevoeging boekjaar   | 937.500   | 937.500   |
| Onttrekking boekjaar  | -920.500  | -924.600  |
| Stand per 31 december | 2.288.450 | 2.271.450 |

De besteding van NPL-gelden verloopt conform de afspraken met de NPL. Ieder jaar opnieuw wordt vrijwel de gehele donatie aan projecten uitgegeven of er worden verplichtingen aangegaan. De reserve is voldoende om aan deze verplichtingen te voldoen.

Voor een overzicht van de gedane, de verplichte en voorgenomen bestedingen wordt verwezen naar bijlage 2.

**Bestemmingsreserve Steunfondsprojecten**

|                       | 2023      | 2022      |
|-----------------------|-----------|-----------|
| Stand per 1 januari   | 1.271.650 | 1.492.400 |
| Toevoeging boekjaar   | 869.000   | 320.000   |
| Onttrekking boekjaar  | -271.900  | -540.750  |
| Stand per 31 december | 1.868.750 | 1.271.650 |

Betreft een bestemmingsreserve voor goedgekeurde Steunfondsprojecten. De toevoeging betreft de begrote goedgekeurde projecten en een extra toevoeging vanuit de resultaatverdeling 2023 (€ 600.000). De onttrekking betreft de werkelijke projectkosten.

**Reserve groot onderhoud gebouwen en terreinen**

|   | 2023      | 2022      |
|---|-----------|-----------|
| Stand per 1 januari                     | 3.941.050 | 4.570.800 |
| Toevoeging vanuit de resultaatverdeling | 886.600   | -         |
| Onttrekking boekjaar                    | -761.350  | -629.750  |
| Stand per 31 december                   | 4.066.300 | 3.941.050 |

De "Reserve groot onderhoud gebouwen en terreinen" is gevormd ten behoeve van de financiering van het eigen aandeel van grote onderhoudsprojecten (restauraties) en eenmalige grote onderhoudsachterstanden. De onttrekking betreft de realisatie van de werkschuur te Buurmalsen.

**Bestemmingsreserve (grond)aankopen**

|                       | 2023    | 2022    |
|-----------------------|---------|---------|
| Stand per 1 januari   | 460.000 | 460.000 |
| Mutatie boekjaar      | -       | -       |
| Stand per 31 december | 460.000 | 460.000 |

Betreft een bestemmingsreserve ten behoeve van de aankoop van grond, eigen bijdrage bij grondtransacties vanuit overheden, inrichting van gronden en strategische aankopen van landgoederen.

**Reserve collectie**

|                       | 2023   | 2022   |
|-----------------------|--------|--------|
| Stand per 1 januari   | 71.400 | 74.400 |
| Onttrekking boekjaar  | -      | -3.000 |
| Stand per 31 december | 71.400 | 71.400 |

De bestemmingsreserve is gevormd uit de opbrengst van ontvangen objecten uit nalatenschappen en schenkingen die niet binnen het collectiebeleid van de Stichting passen. Vanuit deze reserve wordt collectie verworven of gerestaureerd.





**Fondsen**

**Bestemmingsfondsen**

|  | 31 december 2023  | 31 december 2022 |
|--|-------------------|------------------|
| Hoekelum-Van Wassenaer                               | 727.550           | 753.550          |
| Tenkink Antink                                       | 892.950           | 835.650          |
| Fonds bezittingen Veluwe en Achterhoek               | -                 | 200              |
| PWH-fonds  | 48.300            | 48.300           |
| De Witt-Huberts Vollmerstichting                     | 446.600           | 420.200          |
| Fonds de Ehze  | 856.950           | 802.350          |
| Fonds Wilbrinkbos                                    | 43.150            | 43.150           |
| Aankoop natuurterreinen                              | 383.450           | 364.650          |
| Fonds Cannenburger bos                               | 25.000            | 25.000           |
| Fonds historische huizen inclusief parken            | -                 | 15.250           |
| Natuurterreinen en historische huizen Veluwe         | -                 | 98.800           |
| Van Bruggen Drabbe Fonds                             | 3.838.700         | 3.869.600        |
| Terrassentuin Landgoed Warnsborn                     | 48.150            | 48.150           |
| Instandhouding bijzondere planten en dieren          | 185.000           | 185.000          |
| Liesje-Jesse-Osborn fonds                            | 156.850           | 156.850          |
| Spieringfonds  | 1.505.800         | 1.505.800        |
| Fonds kasteel Cannenburch                            | 138.450           | 145.350          |
| Kasteel Rosendael                                    | 70.750            | 89.850           |
| Biodiversiteit GLD Fonds                             | 65.950            | 45.950           |
| Van Geffen natuur en landschapsfonds                 | 14.300            | 25.000           |
| Kasteel Staverden                                    | 122.100           | -                |
| Van den Hazel-Stapelkamp Fonds                       | 20.000            | 10.000           |
| Beheer Randwijkse Waarden                            | 92.400            | 100.000          |
| Instandhouding en onderhoud perceel grond te Hengelo | 13.800            | 13.800           |
| Van Tarel Bruins Fonds                               | 850.000           | -                |
| <b>Stand per 31 december</b>                         | <b>10.546.200</b> | <b>9.602.450</b> |

**Hoekelum- Van Wassenaer**

|  | 2023           | 2022           |
|--|----------------|----------------|
| Stand 1 januari                          |                |                |
| Kapitaal                                 | 226.900        | 226.900        |
| Trekkingsrechten                         | 526.650        | 672.750        |
|  | 753.550        | 899.650        |
| Mutatie boekjaar (rendement beleggingen) | 76.500         | -146.100       |
| Onttrekking boekjaar                     | -102.500       | -              |
| <b>Stand 31 december</b>                 | <b>727.550</b> | <b>753.550</b> |

De Stichting beheert het "Hoekelum - Van Wassenaer Fonds". Bij notariële akte van 6 oktober 1988 is door J.C. Baronesse van Wassenaer een bedrag van € 226.890 beschikbaar gesteld aan de Stichting, met de verplichting voor de Stichting om het Landgoed Hoekelum in stand te houden. Voor zover mogelijk zal de gemelde hoofdsom in stand dienen te blijven en zullen eventuele uitgaven



slechts en alleen uit de revenuen worden betaald. Deze revenuen worden jaarlijks toegevoegd. De onttrekking betreft de restauratie van de monumentale tuinmuur en achterstallige onderhoud aan het koetshuis.

**Tenkink Antink**

|  | 2023    | 2022     |
|--|---------|----------|
| Stand 1 januari                          |         |          |
| Kapitaal                                 | 563.150 | 563.150  |
| Trekkingsrechten voor projecten          | 272.500 | 405.050  |
| Stand per 1 januari                      | 835.650 | 968.200  |
| Mutatie boekjaar (rendement beleggingen) | 57.300  | -132.550 |
| Stand 31 december                        | 892.950 | 835.650  |

Met betrekking tot dit bestemmingsfonds, dat is ontstaan krachtens testament d.d. 1985 van de heer J.C. Tenkink, geldt dat het fonds de naam Tenkink Antink moet blijven dragen, dat het kapitaal in stand moet worden gehouden en dat het doel is, vanuit de revenuen bij te dragen, aan het behoud van en de zorg voor in landschappelijk, natuurwetenschappelijk en cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de Gelderse Achterhoek, met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die bedoeld in de Monumentenwet.

De toevoeging boekjaar (rendement beleggingen) wordt berekend op basis van het percentage opbrengst beleggingen (incl. koersverschillen) ten opzichte van het totale gemiddeld belegd vermogen van het boekjaar. De reeds gevormde trekkingsrechten ad € 329.800 zijn beschikbaar voor genoemde projecten.

**Fonds bezittingen Veluwe en Achterhoek**

|                      | 2023 | 2022   |
|----------------------|------|--------|
| Stand 1 januari      | 200  | 9.000  |
| Onttrekking boekjaar | -200 | -8.800 |
| Stand 31 december    | -    | 200    |

In 2016 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw M.E. Luber-Scholte. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor het beheer en de instandhouding van de bezittingen van de Stichting Het Geldersch Landschap voor zover gelegen op de Veluwe en in de Achterhoek. De onttrekking betreft het vernieuwen van een woning op landgoed Bonenburg.



**PWH-fonds**

|                   | 2023   | 2022   |
|-------------------|--------|--------|
| Stand 1 januari   | 48.300 | 48.300 |
| Mutatie boekjaar  | -      | -      |
| Stand 31 december | 48.300 | 48.300 |

In 2017 is een schenking ontvangen ten behoeve van de financiering van bos- en natuurterreinen gelegen in de Midden- en/of Zuid Veluwe, die dienen te worden opengesteld voor het publiek en waarvan de eventueel aanwezige bebouwing met een financieel positief resultaat zal worden geëxploiteerd.

**De Witt-Huberts Vollmerstichting**

|  | 2023    | 2022    |
|--|---------|---------|
| Stand 1 januari                          |         |         |
| Kapitaal                                 | 308.350 | 308.350 |
| Trekkingsrechten voor projecten          | 111.850 | 179.950 |
| Mutatie boekjaar (rendement beleggingen) | 420.200 | 488.300 |
|  | 26.400  | -68.100 |
| Stand 31 december                        | 446.600 | 420.200 |

Met ingang van 1 januari 1999 beheert de Stichting het vermogen van de per die datum opgeheven. De Witt Huberts-Vollmer Stichting. Een bedrag van € 308.350 is beschikbaar gesteld aan de Stichting. Aanwending zal plaatsvinden conform de doelstellingen van de voormalige De Witt Huberts-Vollmer Stichting "Het doel van de Stichting is om hetgeen van de jaarlijkse netto-revenuen van haar kapitaal overblijft ter beschikking te stellen aan Stichting Het Geldersch Landschap te Arnhem, ter bevordering van het doel van die stichting. De mutatie boekjaar (rendement beleggingen) wordt berekend op basis van het percentage opbrengst beleggingen ten opzichte van het totaal gemiddeld belegd vermogen van het boekjaar.

**Fonds de Ehze**

|  | 2023    | 2022      |
|--|---------|-----------|
| Stand per 1 januari                      | 802.350 | 1.012.200 |
| Mutatie boekjaar (rendement beleggingen) | 95.050  | -171.350  |
| Ottrekking boekjaar                      | -40.450 | -38.500   |
| Stand per 31 december                    | 856.950 | 802.350   |



Op 1-1-2015 is het vermogen van Stichting Fonds de Ehze overgedragen aan de stichting. Het doel van het Fonds is de instandhouding van de gebouwen en het terrein van landgoed "De Ehze", met behoud van het karakter van de buitenplaats en het onderhouden van de graven. Hierbij voldoet het Fonds aan de idealen van de oprichtster, mevrouw Trijntje Teatsche Vellinga. De toevoeging betreft het rendement op het vermogen; de onttrekking betreft het onderhoud aan gebouwen en het terrein.

### **Fonds Wilbrinkbos**

|                       | 2023   | 2022    |
|-----------------------|--------|---------|
| Stand per 1 januari   | 43.150 | 58.650  |
| Onttrekking boekjaar  | -      | -15.500 |
| Stand per 31 december | 43.150 | 43.150  |

In 2016 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw Oudshoorn. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor onderhoud, natuurherstel danwel uitbreiding van het Wilbrinkbos te Voorthuizen.

### **Aankoop natuurterreinen**

|                       | 2023    | 2022    |
|-----------------------|---------|---------|
| Stand per 1 januari   | 364.650 | 310.900 |
| Toevoeging boekjaar   | 18.800  | 134.050 |
| Onttrekking boekjaar  | -       | -80.300 |
| Stand per 31 december | 383.450 | 364.650 |

Bestemmingsfonds "Aankoop natuurterreinen" is gevormd uit de nalatenschap Rietman, de terugverkoop van bosket de Wildenborch en een inzamelingsactie t.b.v. het Gelders Natuurfonds.

In 2015 is een nalatenschap ontvangen van de heer Rietman. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor de aankoop van natuurterreinen.

In 2017 is het bosket de Wildenborch voor een bedrag van € 190.000 terugverkocht aan de eigenaren van landgoed De Wildenborch. Het bosket is destijds aangekocht met subsidie van de Provincie Gelderland. Met de Provincie Gelderland is overeengekomen dat de verkoopopbrengst ingezet wordt om andere natuurobjecten in Gelderland veilig te stellen.

In 2022 is een inzamelingsactie gestart ten behoeve van het Gelders Natuurfonds. Met dit fonds wil het Geldersch Landschap snel natuur kopen als de kansen zich voordoen. De inzamelingsactie heeft in 2023 € 18.800 opgebracht.



**Fonds Cannenburger bos**

|                       | 2023   | 2022   |
|-----------------------|--------|--------|
| Stand per 1 januari   | 25.000 | 25.000 |
| Mutatie boekjaar      | -      | -      |
| Stand per 31 december | 25.000 | 25.000 |

In 2017 is een nalatenschap ontvangen van de heer Hansink. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend aan het Cannenburger bos bij kasteel Cannenburch te Vaassen.

**Fonds historische huizen inclusief parken**

|                       | 2023    | 2022   |
|-----------------------|---------|--------|
| Stand per 1 januari   | 15.250  | 20.000 |
| Onttrekking boekjaar  | -15.250 | -4.750 |
| Stand per 31 december | -       | 15.250 |

In 2018 is een nalatenschap ontvangen van de heer Verwer. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor de instandhouding van historische huizen en bijbehorende parken en tuinen. De onttrekking betreft de beregening van tuin Verwolde.

**Natuurterreinen en historische huizen Veluwe**

|                       | 2023    | 2022    |
|-----------------------|---------|---------|
| Stand per 1 januari   | 98.800  | 152.000 |
| Toevoeging boekjaar   | -       | 15.750  |
| Onttrekking boekjaar  | -98.800 | -68.950 |
| Stand per 31 december | -       | 98.800  |

In 2019 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw Muller. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor aankoop, onderhoud en instandhouding van natuurterreinen en/of historische huizen, indien en voor zover mogelijk op de Veluwe. De onttrekking betreft het vernieuwen van de woonkwaliteit van een huis te Bonenburg.





***Van Bruggen Drabbe Fonds***

|                       | 2023      | 2022      |
|-----------------------|-----------|-----------|
| Stand per 1 januari   | 3.869.600 | 3.871.750 |
| Onttrekking boekjaar  | -30.900   | -2.150    |
| Stand per 31 december | 3.838.700 | 3.869.600 |

In 2009 is een nalatenschap ontvangen van de heren van Bruggen en Drabbe. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor de financiering van het onderhoud, een restauratie of renovatie van het kasteel Wijenburg met de daarbij behorende grond. In het boekjaar zijn onderhoudskosten aan het kasteel onttrokken aan het bestemmingsfonds.

***Terrassentuin Landgoed Warnsborn***

|                       | 2023   | 2022   |
|-----------------------|--------|--------|
| Stand per 1 januari   | 48.150 | 48.150 |
| Mutatie boekjaar      | -      | -      |
| Stand per 31 december | 48.150 | 48.150 |

In 2018 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw Fleurbaaij. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor de terrassentuin van Landgoed Warnsborn.

***Instandhouding bijzondere planten en dieren***

|                   | 2023    | 2022    |
|-------------------|---------|---------|
| Stand 1 januari   | 185.000 | 185.000 |
| Mutatie boekjaar  | -       | -       |
| Stand 31 december | 185.000 | 185.000 |

In 2018 is een nalatenschap ontvangen van wijlen mevrouw drs. D. van Gilst. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend ten behoeve van de instandhouding en het beheer van bijzondere, al dan niet beschermde, planten en dieren.

***Liesje-Jesse-Osborn fonds***

|                   | 2023    | 2022    |
|-------------------|---------|---------|
| Stand 1 januari   | 156.850 | 156.850 |
| Mutatie boekjaar  | -       | -       |
| Stand 31 december | 156.850 | 156.850 |



In 2018 is een nalatenschap ontvangen van wijlen mevrouw L.J. Osborn. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend ten behoeve van het behoud en onderhoud van de oude bomen bij Huis Zypendaal, de aanschaf van oud chinees porcelein ten behoeve van Kasteel Rosendael en/of Huis Zypendaal, het plaatsen van een moderne, passende, sculptuur bij de ingang van een van de bezittingen.

### ***Spieringfonds***

|                       | 2023      | 2022      |
|-----------------------|-----------|-----------|
| Stand per 1 januari   | 1.505.800 | 1.792.650 |
| Toevoeging boekjaar   | -         | 11.800    |
| Onttrekking boekjaar  | -         | -298.650  |
| Stand per 31 december | 1.505.800 | 1.505.800 |

Het Spieringfonds werd opgericht bij testament, gemaakt door mevrouw Spiering, welk testament van kracht werd door haar overlijden op 5 maart 1969. Het bestuur heeft in 2019 besloten om de stichting te ontbinden. Het liquiditeitssaldo is verdeeld onder de drie beneficiënten, waaronder de Stichting. Het vermogen dient te worden aangewend voor aankoop van historische landgoederen, cultuur- en bosgronden, alsmede herstel van landgoedkernen en buitenplaatsen.

### ***Fonds kasteel Cannenburch***

|                       | 2023    | 2022    |
|-----------------------|---------|---------|
| Stand per 1 januari   | 145.350 | 144.650 |
| Toevoeging boekjaar   | -       | 700     |
| Onttrekking boekjaar  | -6.900  | -       |
| Stand per 31 december | 138.450 | 145.350 |

In 2019 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw Ridderhof. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor onderhouds- en herstelwerkzaamheden aan kasteel de Cannenburch die niet door enige subsidie worden gedekt. De onttrekking betreft herstelwerkzaamheden aan de cascade.

### ***Kasteel Rosendael***

|                      | 2023    | 2022   |
|----------------------|---------|--------|
| Stand 1 januari      | 89.850  | 89.850 |
| Onttrekking boekjaar | -19.100 | -      |
| Stand 31 december    | 70.750  | 89.850 |



In 2020 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw J.W. Benschop-van Delden. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend ten behoeve van kasteel Rosendael. De onttrekking betreft de restauratie en terugplaatsing van paardentuigen en de renovatie van de noordvleugel.

**Biodiversiteit GLD Fonds**

|                       | 2023   | 2022   |
|-----------------------|--------|--------|
| Stand per 1 januari   | 45.950 | 25.950 |
| Toevoeging boekjaar   | 20.000 | 20.000 |
| Stand per 31 december | 65.950 | 45.950 |

Betreft een fonds op naam, gevormd uit periodieke schenkingen gedurende een tijdvak van vijf jaar (2020-2024). Het fonds heeft ten doel: het stimuleren van de diversiteit van flora en fauna en het behoud van karakteristieke landschapselementen in de Achterhoek en op de Veluwe.

**Van Geffen natuur en landschapsfonds**

|                       | 2023    | 2022    |
|-----------------------|---------|---------|
| Stand per 1 januari   | 25.000  | 20.000  |
| Toevoeging boekjaar   | 20.000  | 20.000  |
| Onttrekking boekjaar  | -30.700 | -15.000 |
| Stand per 31 december | 14.300  | 25.000  |

Betreft een fonds op naam, gevormd uit periodieke schenkingen gedurende een tijdvak van vijf jaar (2022-2025). Het fonds heeft ten doel: aankoop, behoud en ontwikkeling van natuur, bos en landschap op de Veluwe. De onttrekking betreft medefinanciering in de aankopen van percelen bosgrond te Beekbergen en Emst.

**Kasteel Staverden**

|                       | 2023    | 2022 |
|-----------------------|---------|------|
| Stand per 1 januari   | -       | -    |
| Toevoeging boekjaar   | 122.100 | -    |
| Stand per 31 december | 122.100 | -    |

In 2023 is een nalatenschap ontvangen van mevrouw Bakker. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend voor Kasteel Staverden.



**Van den Hazel-Stapelkamp Fonds**

|                       | 2023   | 2022   |
|-----------------------|--------|--------|
| Stand per 1 januari   | 10.000 | -      |
| Toevoeging boekjaar   | 10.000 | 10.000 |
| Stand per 31 december | 20.000 | 10.000 |

Betreft een fonds op naam, gevormd in 2022 uit jaarlijkse schenkingen en/of via een testament. Het fonds heeft primair tot doel het behoud en herstel in de omgeving van Winterswijk van landschapselementen en monumentale historische agrarische gebouwen, die cultuurhistorisch van belang zijn; het verbeteren van de kwaliteit van de natuur door het creëren van (meer) synergie met landbouw bijvoorbeeld door middel van grondaankoop en herinrichting en/of herverkaveling.

**Beheer Randwijkse Waarden**

|                       | 2023    | 2022    |
|-----------------------|---------|---------|
| Stand per 1 januari   | 100.000 | -       |
| Toevoeging boekjaar   | -       | 100.000 |
| Onttrekking boekjaar  | -7.600  | -       |
| Stand per 31 december | 92.400  | 100.000 |

Op 31 maart 2023 heeft de Stichting de Randwijkse Waarden aangekocht. Het Geldersch Landschap heeft de verplichting om de uiterwaarden in stand te houden en te beheren. Ter financiering hiervan heeft de koper een bedrag van € 100.000 overgemaakt met als verplichting om de Randwijkse Waarden voor de duur van 50 jaar en 1 maand te beheren (t/m 30-4-2072). De onttrekking betreft de onderhoudskosten aan de Randwijkse Waarden.

**Instandhouding en onderhoud perceel grond te Hengelo**

|                       | 2023   | 2022   |
|-----------------------|--------|--------|
| Stand per 1 januari   | 13.800 | -      |
| Toevoeging boekjaar   | -      | 13.800 |
| Stand per 31 december | 13.800 | 13.800 |

In 2022 is een nalatenschap ontvangen van de heer Wesselink. De verkregen middelen dienen uitsluitend te worden aangewend aan het instandhouden en onderhouden van een perceel grond te Hengelo, inclusief de aangelegde grafkelder en gedenkstenen.



### **Van Tarel Bruins Fonds**

|                       | 2023    | 2022 |
|-----------------------|---------|------|
| Stand per 1 januari   | -       | -    |
| Toevoeging boekjaar   | 850.000 | -    |
| Stand per 31 december | 850.000 | -    |

Het bestuur van Stichting van Tarel Bruins Fonds heeft in 2023 besloten om de Stichting te liquideren en de liquidatie-uitkering uit te keren aan de vier uitkeringsgerechtigden, waaronder Het Geldersch Landschap. De verkregen middelen dienen te worden aangewend voor grote (onderhouds)projecten en/of aankopen van natuurterreinen.

### **Vermogensoverzicht**

De aansluiting tussen de reserves en fondsen volgens de balans van de verslaggevende eenheid en de afzonderlijke stichtingen is als volgt:

|  |            |
|--|------------|
| Totaal van reserves en fondsen van de verslaggevende eenheid     | 30.872.850 |
| Totaal van reserves en fondsen van de afzonderlijke stichtingen: |            |
| Stichting Het Geldersch Landschap                                | 10.593.150 |
| Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen                      | 6.393.600  |
| Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen            | 13.886.100 |
|  | 30.872.850 |

### **Voorzieningen**

|   | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|---|------------------|------------------|
| Voorziening onderhoud kastelen            | 489.600          | 350.400          |
| Voorziening onderhoud gebouwen            | 163.950          | 232.950          |
| Voorziening jubilea                       | 36.650           | 39.800           |
| Voorziening TOP (Terrein Onderhouds Plan) | 457.300          | 492.100          |
| Stand per 31 december                     | 1.147.500        | 1.115.250        |

### **Voorziening onderhoud kastelen**

|                       | 2023     | 2022     |
|-----------------------|----------|----------|
| Stand per 1 januari   | 350.400  | 459.450  |
| Toevoeging boekjaar   | 600.000  | 600.000  |
| Onttrekking boekjaar  | -460.800 | -709.050 |
| Stand per 31 december | 489.600  | 350.400  |





Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd aan de voorziening onderhoud gebouwen, gebaseerd op het systeem Programmatisch Onderhoud Gebouwen. In dit systeem is over 10 jaar een indexering opgenomen hetgeen onder meer betekent dat in de eerdere jaren een bedrag in de voorziening dient te blijven ten behoeve van reeds voorziene prijsstijgingen.

**Voorziening onderhoud gebouwen**

|                       | 2023       | 2022       |
|-----------------------|------------|------------|
| Stand per 1 januari   | 232.950    | 342.950    |
| Toevoeging boekjaar   | 1.100.000  | 1.100.000  |
| Onttrekking boekjaar  | -1.169.000 | -1.210.000 |
| Stand per 31 december | 163.950    | 232.950    |

Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd aan de voorziening onderhoud gebouwen, gebaseerd op het systeem Programmatisch Onderhoud Gebouwen. In dit systeem is over 10 jaar een indexering opgenomen hetgeen onder meer betekent dat in de eerdere jaren een bedrag in de voorziening dient te blijven ten behoeve van reeds voorziene prijsstijgingen.

**Voorziening jubilea**

|                       | 2023   | 2022   |
|-----------------------|--------|--------|
| Stand per 1 januari   | 39.800 | 48.300 |
| Onttrekking boekjaar  | -3.150 | -8.500 |
| Stand per 31 december | 36.650 | 39.800 |

**Voorziening TOP (Terrein Onderhouds Plan)**

|                       | 2023       | 2022       |
|-----------------------|------------|------------|
| Stand per 1 januari   | 492.100    | 487.750    |
| Toevoeging boekjaar   | 1.700.000  | 1.700.000  |
| Onttrekking boekjaar  | -1.734.800 | -1.695.650 |
| Stand per 31 december | 457.300    | 492.100    |

Jaarlijks wordt een vast bedrag gedoteerd aan de voorziening onderhoud terreinen. De voorziening TOP is gebaseerd op de meerjarenbegroting beheer terreinen (incl. recreatie) en is berekend vanuit de huidige SNL-beschikking.



## Kortlopende schulden

Alle onder kortlopende schulden opgenomen bedragen hebben een looptijd korter dan één jaar, met uitzondering van waarborgsommen, verantwoord onder de overige schulden, die vervallen bij beëindiging van het (huur)contract.

|  | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|--|------------------|------------------|
| Vooruitontvangen bedragen                    | 587.600          | 792.900          |
| Schulden aan leveranciers                    | 1.983.200        | 1.794.150        |
| Belastingen en premies sociale verzekeringen | 622.150          | 601.550          |
| Overige schulden                             | 559.750          | 680.250          |
| Overlopende passiva                          | 4.852.700        | 7.264.350        |
| Stand per 31 december                        | 8.605.400        | 11.133.200       |

### Vooruitontvangen bedragen

Deze post is als volgt te specificeren:

|                                       | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|---------------------------------------|------------------|------------------|
| Ontvangen voorschotten houtcontracten | 110.700          | 225.000          |
| Vooruitontvangen donateursbijdragen   | 75.400           | 205.500          |
| Vooruitontvangen huren en pachten     | 401.500          | 362.400          |
|                                       | 587.600          | 792.900          |

Onder de post vooruitontvangen huren en pachten zit per balansdatum een vooruitontvangen huurbedrag van € 232.500 waarvan € 217.500 een langdurig karakter heeft. Het bedrag valt in 15½ jaar vrij.

### Schulden aan leveranciers

Deze post is als volgt te specificeren:

|                       | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|-----------------------|------------------|------------------|
| Stand per 31 december | 1.983.200        | 1.794.150        |

### Belastingen en premies sociale verzekeringen

Deze post is als volgt te specificeren:

|  | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|--|------------------|------------------|
| Belastingen en premies sociale verzekeringen | 404.000          | 403.700          |
| Schulden terzake pensioenen                  | 218.150          | 197.850          |
|  | 622.150          | 601.550          |

**Overige schulden**

|                                     | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|-------------------------------------|------------------|------------------|
| Exploitatie vakantiewoningen        | 38.900           | 62.050           |
| Pachtbeëindigingsvergoedingen       | 131.000          | -                |
| Accountants- en administratiekosten | 32.050           | 29.950           |
| Personeelskosten                    | 43.450           | 9.950            |
| Kantoorkosten                       | 16.300           | 13.500           |
| Kosten terreinbeheer                | 13.350           | 37.600           |
| Onderhoud gebouwen                  | 9.550            | 71.700           |
| Terug te betalen onderhoudssubsidie | -                | 182.450          |
| Bankkosten                          | 26.550           | 26.750           |
| Ontvangen waarborgsommen            | 135.250          | 91.650           |
| Energiekosten                       | 24.650           | -                |
| Projectkosten                       | 21.100           | 81.300           |
| Uitgelote obligaties                | 8.200            | 8.200            |
| Overige                             | 59.400           | 65.150           |
|                                     | <b>559.750</b>   | <b>680.250</b>   |

**Overlopende passiva**

Deze post is als volgt te specificeren:

|                                       | 31 december 2023 | 31 december 2022 |
|---------------------------------------|------------------|------------------|
| Vooruitontvangen projectbijdragen     | 3.536.350        | 6.030.500        |
| Vakantietoeslag en vakantiedagen      | 799.250          | 791.850          |
| Vooruitgefactureerde huren en pachten | 517.100          | 442.000          |
|                                       | <b>4.852.700</b> | <b>7.264.350</b> |



## Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

### **Rechten uit hoofde van meerjarige subsidiotoekenningen**

- Contract Natuur en Landschap (SNL): voor de periode 2020-2025 is een nieuwe overeenkomst afgesloten. Voor 2024 is een bedrag toegezegd van € 3.010.400.
- Nationale Postcode Loterij (NPL): voor de periode 2021-2025 is een nieuwe overeenkomst afgesloten tussen "LandschappenNL", een samenwerkingsverband van de 12 provinciale landschappen en de NPL. De uitkering over 2023 ad € 937.500 is ontvangen in 2024.
- Provinciale ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen: jaarlijks ontvangt de Stichting een ondersteuningsbijdrage. Voor 2024 is een bedrag toegezegd van € 1.202.450.
- DAEB/DAB: voor de periode 2020-2024 is een bijdrage toegezegd van de Provincie Gelderland. In een periode van 10 jaar wordt deze periode afgebouwd. Voor 2024 is een bedrag van € 348.000 toegezegd. Na 2024 stopt deze bijdrage.
- SIM: voor SIM rood en groen is sprake van meerdere 6-jarige beschikkingen die in aanvangstijd verschillen (2020-2027). Voor 2024 is een bedrag toegezegd van € 1.281.100.
- Overige ondersteuningsbijdragen projecten: de stichtingen heeft diverse toezeggingen ontvangen voor nog uit te voeren projecten.
- De meeste subsidies zijn nog niet vastgesteld. Vaststelling vindt plaats op basis van de jaarrekening of nog in te dienen verantwoording. De looptijd van SIM-subsidies betreft 6 jaar. Vaststelling vindt plaats na indiening van de verantwoording na het einde van de looptijd en over de gehele periode.

### **Voorwaardelijke verplichtingen**

- De Stichting bezit gebouwen en terreinen waarvan de verwerving is geschied met behulp van subsidies. Bij eventuele vervreemding dient de subsidie te worden terugbetaald.
- De Stichting heeft een erfpachtovereenkomst met de gemeente Apeldoorn voor het gebied "De Loenermark" en het "Orderbos" tot 29 december 2048. De Stichting is vanaf 1 januari 2023 aan de gemeente een canon verschuldigd. In het geval de exploitatie negatief uitkomt, zal er geen canon verschuldigd zijn. Elk jaar, voor het eerst in 2023, wordt een exploitatieoverzicht aan de gemeente Apeldoorn beschikbaar gesteld.
- De Stichting heeft een erfpachtovereenkomst met de gemeente Scherpenzeel voor Huis Scherpenzeel van € 30.300 per jaar. Dit bedrag dient gedurende 12 jaren in gelijke termijnen te worden betaald (tot en met 2035). De bedragen worden ieder jaar geïndexeerd.

### **Meerjarige financiële verplichtingen**

De Stichting is leaseverplichtingen aangegaan inzake leaseauto's voor een bedrag van € 121.450 welke binnen 3 jaar zullen vervallen. Van de totale leaseverplichting zal binnen 1 jaar € 50.550 komen te vervallen.

### **Andere verplichtingen**

Het bezit van de Stichting is ten dele uitgegeven in erfpacht aan derden. Op grond van wettelijke en/of contractuele bepalingen kan de Stichting bij afloop van het erfpachtcontract verplicht worden de op deze gronden aanwezige opstallen over te nemen tegen de dan geldende waarde in het economisch verkeer. Uit hoofde van haar doelstelling heeft de Stichting de verplichting haar bezittingen duurzaam in stand te houden. De duur van deze verplichting, alsmede de hieraan verbonden financiële consequenties, zijn onbeperkt. Met deze verplichtingen is in de balans slechts rekening gehouden voor zover deze kwantificeerbaar zijn en op grond van de geldende regels voor jaarverslaggeving zijn toe te rekenen aan het boekjaar en/of voorgaande boekjaren.

## Klacht bij de EC

Naar aanleiding van een klacht ingediend door enkele particuliere grondbezitters over de PNB regeling, welke klacht volgens de Europese Commissie later zou zijn 'opgevolgd' door de Vereniging Gelijkberechtiging Grondbezitters ('VGG'), oordeelde de Europese Commissie in een besluit d.d. 2 september 2015, dat de Staat de subsidieregeling weliswaar onterecht niet van tevoren heeft aangemeld bij de Commissie, maar keurde zij de regeling achteraf alsnog goed. Zowel de VGG als de natuurbeschermingsorganisaties hebben op verschillende grond/en tegen dit besluit van de Europese Commissie beroep ingesteld. De VGG heeft beroep ingesteld, omdat zij van mening is dat de formele onderzoeksprocedure had moeten worden geopend. Wij hebben mede beroep aangetekend, omdat de natuurbeschermingsorganisaties onder andere in tegenstelling tot de Europese Commissie van mening zijn dat natuurbeschermingsorganisaties als Het Geldersch Landschap niet kwalificeren als 'onderneming', en aldus geen sprake is van staatssteun. Voorts is er naar het inzicht van de natuurbeschermingsorganisaties evenmin sprake geweest van een 'economisch voordeel', althans niet in de mate die de Europese Commissie lijkt aan te nemen en heeft de PNB regeling niet geleid tot een vervalsing van de mededinging en/of een beïnvloeding van het interstatelijk handelsverkeer, omdat het alleen gaat over Nederlands natuurbeheer.

In september 2020 is er een uitspraak geweest van het EU Hof van Justitie in Luxemburg. In dit arrest zijn de conclusies van het EU Gerecht uit 2018 in stand gelaten en is geoordeeld dat de Europese Commissie de PNB regeling middels een verkeerde onderzoeksprocedure heeft beoordeeld, en er zodoende een procedureel gebrek kleefde aan het eerdere besluit van de Europese Commissie uit 2015. Het gevolg van de arresten van het Gerecht en het EUH of van Justitie is dat het besluit van de Europese Commissie van 2 september 2015 nietig is. De Europese Commissie zal de PNB regeling vermoedelijk aan een hernieuwde beoordeling onderwerpen.

Wij wachten de voortgang van dit hernieuwde onderzoek af en zien de uitkomst ervan wederom met vertrouwen tegemoet. In het kader van de PNB regeling, gelijk de subsidieregelingen vóór de invoering van de PNB regeling in 1993, werden de natuurbeschermingsorganisaties belast met de aankoop of verkrijging van gronden ten behoeve van de totstandbrenging van de Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (thans: Natuurnetwerk Nederland) met als uitdrukkelijk doel de verworven gronden planmatig te transformeren en daarmee ook financieel af te waarderen tot natuurterrein, om deze eeuwigdurend als natuur te beheren en te behouden, alsmede open te stellen. De waarde van deze terreinen is in beginsel nihil, omdat kwalitatief adequaat beheer van natuurterreinen per saldo geld kost. In die zin is er ook geen sprake van financiële bevoordeling of andersoortige begunstiging van Het Geldersch Landschap, waardoor naar onze mening ook geen sprake is van staatssteun. Terug vordering van subsidies dan wel de rente daarover is naar onze mening thans ook niet aan de orde. Daarom is gelijk aan voorgaande jaren geen verplichting opgenomen in de jaarrekening. Voor de volledigheid zij opgemerkt dat mocht de Europese Commissie na herbeoordeling toch tot de conclusie komen dat sprake is van (on)verenigbare staatssteun, de Staat gedwongen kan zijn (een deel van) de ontvangen steun en/of de rente daarover terug te vorderen van de natuurbeschermingsorganisaties hetgeen materiële gevolgen kan hebben voor de financiële positie van de natuurbeschermingsorganisaties.

Welk besluit de Europese Commissie zal nemen zal eerst echter moeten worden afgewacht. We blijven ons verder graag richten op onze relatie en samenwerking met particuliere natuureigenaren, die Het Geldersch Landschap van grote waarde vindt en met wie wij in grote mate belangen delen, ook ten aanzien van toekomstig natuurbeheer.





Het Geldersch Landschap en de VGG blijven in gesprek om te verkennen of er mogelijkheden zijn om de inmiddels langlopende procedure in der minne te beslechten. (Ook) bij een minnelijke regeling dient rekening te worden gehouden met materiële gevolgen voor de financiële positie van de natuurbeschermingsorganisaties.

### **Gebeurtenissen na balansdatum**

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum met een materiële impact op de cijfers van de jaarrekening 2023.



## Toelichting op de staat van baten en lasten over 2023

### BATEN

#### Baten van particulieren

|                                  | Werkelijk 2023   | Begroot 2023     | Werkelijk 2022   |
|----------------------------------|------------------|------------------|------------------|
| Begunstigers                     | 1.476.150        | 1.360.200        | 1.302.450        |
| Overige giften                   | 284.950          | 207.500          | 338.950          |
| Projectbijdragen                 | 111.800          | 220.000          | 12.350           |
| Verwervingen                     | 18.800           | -                | 183.400          |
| Nalatenschappen                  | 3.297.600        | -                | 1.078.100        |
| <b>Ontvangen in het boekjaar</b> | <b>5.189.300</b> | <b>1.787.700</b> | <b>2.915.250</b> |

Ultimo 2023 bedraagt het aantal begunstigers 48.366 (begroot: 49.000 / 2022: 48.694).

In het boekjaar zijn giften en nalatenschappen ontvangen waarbij specifieke eisen zijn gesteld aan de bestedingen. De ontvangen gelden zijn verantwoord en nader toegelicht onder de post bestemmingsfondsen, zie pagina's 36 tot en met 45.

#### Baten van bedrijven

|                                  | Werkelijk 2023 | Begroot 2023   | Werkelijk 2022 |
|----------------------------------|----------------|----------------|----------------|
| Bedrijfsvriendenkring            | 59.450         | 57.000         | 57.200         |
| Projectbijdragen                 | 8.250          | 145.000        | 10.600         |
| <b>Ontvangen in het boekjaar</b> | <b>67.700</b>  | <b>202.000</b> | <b>67.800</b>  |

#### Baten van loterijorganisaties

|                            | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2022 |
|----------------------------|----------------|--------------|----------------|
| Nationale Postcode Loterij | 937.500        | 937.500      | 937.500        |

#### *Nationale Postcode Loterij*

De overeenkomst tussen "Stichting LandschappenNL", een samenwerkingsverband tussen de 12 provinciale landschappen en de Nationale Postcode Loterij loopt van 2022 tot en met 2025. Als beneficiënt deelt de "Stichting LandschappenNL" mee in de opbrengst van de loterij. Het jaarlijks uit te keren bedrag wordt jaarlijks door de Nationale Postcode Loterij bepaald.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de projecten die door de Nationale Postcode Loterij zijn gefinancierd.



## Baten van subsidies van overheden

|   | Werkelijk 2023    | Begroot 2023     | Werkelijk 2022   |
|---|-------------------|------------------|------------------|
| <i>Rijk</i>                                     |                   |                  |                  |
| SIM   | 1.301.000         | 1.233.250        | 1.223.050        |
| Projectondersteuning                            | 4.300             | -                | 24.400           |
| Overige   | 79.750            | -                | 54.900           |
|   | <u>1.385.050</u>  | <u>1.233.250</u> | <u>1.302.350</u> |
| <i>Provinciaal</i>                              |                   |                  |                  |
| Projectondersteuning                            | 1.610.900         | 1.967.700        | 1.531.350        |
| DAEB/DAB  | 540.000           | 540.000          | 710.000          |
| Subsidie inzake functieverandering              | 3.500             | 179.500          | 772.100          |
| Contract Natuur en Landschap (SNL)              | 3.003.900         | 2.996.500        | 2.995.950        |
| Nabetaling SNL 2022                             | -                 | -                | 319.100          |
| Subsidie pachtbeëindiging                       | 3.010.000         | -                | -                |
| Ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen     | 1.135.750         | 1.135.800        | 1.095.250        |
| Overige   | -                 | -                | 26.500           |
|   | <u>9.304.050</u>  | <u>6.819.500</u> | <u>7.450.250</u> |
| <i>Gemeente</i>                                 |                   |                  |                  |
| Projectondersteuning                            | -                 | 325.000          | 19.400           |
| Overige   | 700               | 700              | 700              |
|   | <u>700</u>        | <u>325.700</u>   | <u>20.100</u>    |
| <b>Totaal baten van subsidies van overheden</b> | <b>10.689.800</b> | <b>8.378.450</b> | <b>8.772.700</b> |

Het activiteitsniveau van de projecten wordt reeds gedurende de looptijd weergegeven.

Alle subsidie-inkomsten hebben een incidenteel karakter met uitzondering van de SIM, DAEB/DAB, Contract Natuur en Landschap (SNL) en ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen welke een structureel karakter hebben.

DAEB/DAB: Provinciale staten hebben een bedrag van maximaal € 540.000 beschikbaar gesteld ten behoeve van de begroting 2023. Hier staan een aantal verplichtingen tegenover.

Provinciale ondersteuningsbijdrage Geldersche Kasteelen: Provinciale staten hebben een bedrag van € 1.135.750 beschikbaar gesteld ten behoeve van de begroting 2023. Hier staat een aantal verplichtingen tegenover.

Begin 2023 heeft de Stichting een subsidie ontvangen ad € 3.010.000 voor een pachtbeëindiging te Staverden met als verplichting dat ca. 53 hectare nieuwe natuur gerealiseerd wordt. In 2023 is een eerste beschikking van de Provincie ontvangen voor de functieverandering van ca. 8,76 hectare. De komende jaren zal het restant worden gerealiseerd.

### Baten van andere organisaties zonder winststreven

|                              | Werkelijk 2023 | Begroot 2023   | Werkelijk 2022 |
|------------------------------|----------------|----------------|----------------|
| Van Ewijck Fonds             | 7.500          | 5.000          | 7.500          |
| Stichting van Tarel Bruins   | 10.600         | 10.000         | 6.750          |
| Mevrouw A. Th. Vogler Fonds  | 59.150         | 59.150         | 35.800         |
| Het Cultuurfonds             | 31.700         | 31.700         | 82.650         |
| Mondriaan Fonds              | 117.800        | 117.800        | -              |
| Dinamo Fonds                 | 58.100         | -              | 15.000         |
| Regionaal Investeringsfonds  | 43.700         | 43.700         | -              |
| Diverse projectondersteuning | 12.650         | 27.000         | 73.000         |
| <b>Per saldo</b>             | <b>341.200</b> | <b>294.350</b> | <b>220.700</b> |

### Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten

|                                    | Werkelijk 2023   | Begroot 2023     | Werkelijk 2022   |
|------------------------------------|------------------|------------------|------------------|
| Verkoop van artikelen              | 105.750          | 141.700          | 155.550          |
| Baten bezitsbeheer                 | 8.517.800        | 8.253.950        | 7.995.150        |
| <b>Verantwoord in het boekjaar</b> | <b>8.623.550</b> | <b>8.395.650</b> | <b>8.150.700</b> |

#### **Verkoop van artikelen**

|                   | Werkelijk 2023 | Begroot 2023   | Werkelijk 2022 |
|-------------------|----------------|----------------|----------------|
| Netto-omzet       | 290.050        | 296.450        | 304.850        |
| Kostprijs         | -184.300       | -154.750       | -149.300       |
| <b>Brutowinst</b> | <b>105.750</b> | <b>141.700</b> | <b>155.550</b> |

#### **Baten bezitsbeheer**

|   | Werkelijk 2023   | Begroot 2023     | Werkelijk 2022   |
|---|------------------|------------------|------------------|
| Stichting Het Geldersch Landschap           | 5.919.350        | 5.651.800        | 5.696.050        |
| Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen | 2.598.450        | 2.602.150        | 2.299.100        |
| <b>Ontvangen in het boekjaar</b>            | <b>8.517.800</b> | <b>8.253.950</b> | <b>7.995.150</b> |

Een specificatie van de baten en lasten uit bezitsbeheer zijn opgenomen op de pagina's 62 en 63.



## Overige baten

|   | Werkelijk 2023   | Begroot 2023  | Werkelijk 2022 |
|---|------------------|---------------|----------------|
| Overdracht Stichting van Tarel Bruins Fonds | 850.000          | -             | -              |
| Verkoop/ruiling bezit                       | -                | -             | 47.700         |
| Vergoeding opstallen                        | -                | -             | 87.500         |
| Beheersvergoeding Randwijkse Waarden        | -                | -             | 100.000        |
| Overdracht vermogen Stichting Spieringfonds | -                | -             | 11.800         |
| Begunstigerexcursie/dag                     | 35.800           | 27.500        | 38.300         |
| Schade-uitkeringen en vergoedingen          | 72.600           | -             | 88.400         |
| Resultaat verkopen activa                   | 150.100          | 41.850        | 17.150         |
| Subsidie oude jaren                         | 50.600           | -             | -              |
| Mutatie voorziening dubieuze debiteuren     | 48.200           | -             | 22.350         |
| Dividend Buitenleven 2021-2023              | 37.450           | -             | -              |
| Overige                                     | 53.400           | 25.000        | 57.550         |
| <b>Ontvangen in het boekjaar</b>            | <b>1.298.150</b> | <b>94.350</b> | <b>470.750</b> |

In 2023 heeft het bestuur van Stichting van Tarel Bruins Fonds besloten om de Stichting te liquideren. Stichting Het Geldersch Landschap is één van de vier uitkeringsgerechtigden. Voor het ontvangen bedrag is een Fonds op Naam gevormd, zie pagina 45.





## LASTEN

### *Toelichting bestedingen*

|  | Besteed aan doelstellingen         |                          | wervingskosten               |                  |           | Kosten<br>beheer en<br>administratie | Werkelijk<br>2023 | Begroot<br>2023 | Werkelijk<br>2022 |
|--|------------------------------------|--------------------------|------------------------------|------------------|-----------|--------------------------------------|-------------------|-----------------|-------------------|
|  | Behoud en<br>beheer<br>bezittingen | Voorlichting en educatie | Eigen<br>fondsen-<br>werving | Acties<br>derden | Subsidies |                                      |                   |                 |                   |
| Aankopen en verwervingen               | 95.950                             |                          |                              |                  |           |                                      | 95.950            | 200.000         | 755.500           |
| Diverse projectkosten                  | 5.524.400                          | 507.450                  | 114.750                      |                  |           |                                      | 6.146.600         | 6.766.200       | 5.486.500         |
| Uitbesteed werk                        | 4.433.700                          |                          |                              |                  |           |                                      | 4.433.700         | 4.268.950       | 4.234.250         |
| Communicatiekosten                     |                                    | 333.400                  | 190.350                      |                  |           |                                      | 523.750           | 588.500         | 487.950           |
| Personeelskosten                       | 6.349.700                          | 379.650                  | 126.650                      |                  | 144.100   | 861.700                              | 7.861.800         | 7.937.050       | 7.563.000         |
| Huisvestingskosten kantoor             |                                    |                          |                              |                  |           | 64.450                               | 64.450            | 61.000          | 61.800            |
| Bijdrage de Landschappen               |                                    |                          |                              | 21.650           |           | 32.500                               | 54.150            | 55.000          | 49.250            |
| Overige bijdragen externe organisaties | 46.400                             |                          |                              |                  |           |                                      | 46.400            | 42.000          | 52.950            |
| Kantoorkosten                          | 315.300                            | 6.550                    |                              |                  |           | 252.100                              | 573.950           | 564.600         | 579.700           |
| Algemene kosten                        | 137.250                            |                          |                              |                  |           | 178.350                              | 315.600           | 143.500         | 211.650           |
| Afschrijvingen                         | 344.350                            |                          |                              |                  |           | 6.550                                | 350.900           | 413.650         | 311.350           |
| Vaste lasten (belasting en assurantie) | 825.450                            |                          |                              |                  |           |                                      | 825.450           | 837.550         | 784.950           |
| Overige lasten                         | 3.777.900                          |                          |                              |                  |           |                                      | 3.777.900         | 44.000          | 467.450           |
|  | 21.850.400                         | 1.227.050                | 431.750                      | 21.650           | 144.100   | 1.395.650                            | 25.070.600        | 21.922.000      | 21.046.300        |



## LASTEN

De verdeling van de lasten naar bestemming geschiedt op bedrijfseconomische basis, waarbij rekening wordt gehouden met de besteding van tijd en middelen aan de onderdelen.

### Besteed aan doelstellingen

#### Behoud en beheer bezittingen

|                               | Werkelijk 2023    | Begroot 2023      | Werkelijk 2022    |
|-------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Verwervingskosten bezittingen | 95.950            | 200.000           | 755.500           |
| Lasten bezitsbeheer           | 11.953.200        | 11.945.850        | 11.401.450        |
| Projectkosten bezittingen     | 5.524.400         | 6.085.950         | 4.894.400         |
| Overige kosten bezittingen    | 4.276.850         | 423.800           | 914.300           |
|                               | <u>21.850.400</u> | <u>18.655.600</u> | <u>17.965.650</u> |

#### *Verwervingskosten bezittingen*

In het boekjaar zijn bosgronden verworven in Beekbergen en Emst.

#### *Lasten bezitsbeheer*

|                                   | Werkelijk 2023    | Begroot 2023      | Werkelijk 2022    |
|-----------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Stichting Het Geldersch Landschap | 8.509.650         | 8.731.250         | 8.301.000         |
| Vrienden der Geldersche Kasteelen | 3.443.550         | 3.214.600         | 3.100.450         |
| Ontvangen in het boekjaar         | <u>11.953.200</u> | <u>11.945.850</u> | <u>11.401.450</u> |

Een specificatie van de baten en lasten uit bezitsbeheer zijn opgenomen op de pagina's 62 en 63.

#### *Projectkosten bezittingen*

|                                   | Werkelijk 2023   | Begroot 2023     | Werkelijk 2022   |
|-----------------------------------|------------------|------------------|------------------|
| Stichting Het Geldersch Landschap | 5.218.550        | 5.813.250        | 4.088.800        |
| Vrienden der Geldersche Kasteelen | 928.050          | 952.950          | 1.397.700        |
| Projectkosten                     | <u>6.146.600</u> | <u>6.766.200</u> | <u>5.486.500</u> |
| Voorlichting en educatie          | -507.450         | -500.250         | -437.750         |
| Eigen Fondsenwerving              | -114.750         | -180.000         | -154.350         |
|                                   | <u>-622.200</u>  | <u>-680.250</u>  | <u>-592.100</u>  |
|                                   | <u>5.524.400</u> | <u>6.085.950</u> | <u>4.894.400</u> |

Het activiteitsniveau van de projecten wordt reeds gedurende de looptijd weergegeven.

**Overige kosten bezittingen**

|                                | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2022 |
|--------------------------------|----------------|--------------|----------------|
| Bijdragen externe organisaties | 46.400         | 42.000       | 52.950         |
| Kantoorkosten                  | 315.300        | 305.800      | 320.300        |
| Algemene kosten                | 137.250        | 32.000       | 73.600         |
| Overige lasten                 | 3.777.900      | 44.000       | 467.450        |
|                                | 4.276.850      | 423.800      | 914.300        |

De algemene kosten bestaan met name uit juridische kosten.

*Overige lasten*

|   | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2022 |
|---|----------------|--------------|----------------|
| Mutatie voorziening dubieuze debiteuren | -              | -            | 31.850         |
| Vergoeding pachtbeëindiging             | 3.350.000      | -            | -              |
| Outplacement                            | 227.600        | -            | 7.850          |
| Transitievergoedingen                   | 71.450         | -            | 115.350        |
| Ruiling bezit                           | 103.150        | -            | 192.400        |
| Overige                                 | 25.700         | 44.000       | 120.000        |
|   | 3.777.900      | 44.000       | 467.450        |

Per 1 januari 2023 is een pachtovereenkomst met een pachter te Staverden beëindigd. De Stichting heeft hiervoor een vergoeding betaald van € 3.350.000. De Stichting heeft voor de pachtbeëindiging een subsidie ontvangen van de Provincie, zie baten van subsidies van overheden.

**Kostenpercentage bestedingen aan de doelstelling**

Onderstaand is de verhouding van de totale kosten besteed aan de doelstelling in relatie met de totale baten procentueel weergegeven.

|                              | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2022 |
|------------------------------|----------------|--------------|----------------|
| Besteed aan doelstellingen   | 23.077.450     | 19.890.800   | 19.113.300     |
| Som van de baten             | 27.147.200     | 20.090.000   | 21.535.400     |
| Kostenpercentage bestedingen | 85,0%          | 99,0%        | 88,8%          |

Kostenpercentage bestedingen aan de doelstelling moet minimaal 65% zijn.

## Voorlichting en educatie

|                             | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2022 |
|-----------------------------|----------------|--------------|----------------|
| Externe communicatie        | 52.800         | 63.500       | 42.850         |
| Producten                   | 13.650         | 16.000       | 9.750          |
| Evenementen                 | 3.350          | 5.000        | 1.650          |
| Educatief excursieprogramma | 1.350          | 7.500        | 1.800          |
| Website                     | 16.850         | 18.750       | 18.350         |
| Donateurs - binding         | 214.850        | 237.000      | 239.200        |
| Bedrijfsrelaties - binding  | 2.150          | 3.700        | 3.100          |
| Jaarverslag                 | 7.350          | 5.000        | 4.050          |
| Overige                     | 21.050         | 500          | 3.400          |
| <i>Uitbesteed werk</i>      | 333.400        | 356.950      | 324.150        |
| <i>Personeelskosten</i>     | 379.650        | 372.000      | 378.850        |
| <i>Projectkosten</i>        | 507.450        | 500.250      | 437.750        |
| <i>Kantoorkosten</i>        | 6.550          | 6.000        | 6.900          |
|                             | 1.227.050      | 1.235.200    | 1.147.650      |

## Wervingskosten

|                                       | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2023 |
|---------------------------------------|----------------|--------------|----------------|
| Kosten eigen fondsenwerving           | 431.750        | 535.650      | 444.550        |
| Kosten acties derden                  | 21.650         | 22.000       | 19.700         |
| Kosten verkrijging overheidsbijdragen | 144.100        | 142.300      | 139.800        |
|                                       | 597.500        | 699.950      | 604.050        |

### Kostenpercentage fondsenwerving

Onderstaand is de verhouding van de wervingskosten in relatie met de som van de geworven baten procentueel weergegeven.

|                                 | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2022 |
|---------------------------------|----------------|--------------|----------------|
| Wervingskosten                  | 597.500        | 699.950      | 604.050        |
| Som van de geworven baten       | 17.225.500     | 11.600.000   | 12.913.950     |
| Kostenpercentage fondsenwerving | 3,5%           | 6,0%         | 4,7%           |

De wervingskosten mogen niet meer bedragen dan 25% van de baten uit eigen fondsenwerving.

### **Kosten eigen fondsenwerving**

|                             | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2022 |
|-----------------------------|----------------|--------------|----------------|
| Externe communicatie        | 52.800         | 63.500       | 42.850         |
| Producten                   | 13.650         | 16.000       | 9.750          |
| Evenementen                 | 3.350          | 5.000        | 1.650          |
| Educatief excursieprogramma | 1.350          | 7.500        | 1.800          |
| Website                     | 16.850         | 18.750       | 18.350         |
| Donateurs - binding         | 71.650         | 79.050       | 79.700         |
| Donateurs - werving         | 1.600          | 30.000       | 1.150          |
| Bedrijfsrelaties - binding  | 700            | 1.250        | 1.050          |
| Bedrijfsrelaties - werving  | -              | 5.000        | -              |
| Jaarverslag                 | 7.350          | 5.000        | 4.100          |
| Overige                     | 21.050         | 500          | 3.400          |
| <i>Uitbesteed werk</i>      | 190.350        | 231.550      | 163.800        |
| <i>Projectkosten</i>        | 114.750        | 180.000      | 154.350        |
| <i>Personeelskosten</i>     | 126.650        | 124.100      | 126.400        |
|                             | 431.750        | 535.650      | 444.550        |

### **Kosten beheer en administratie**

|                                   | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2022 |
|-----------------------------------|----------------|--------------|----------------|
| <i>Huisvestingskosten kantoor</i> | 64.450         | 61.000       | 61.800         |
| <i>Bijdrage Landschappen.nl</i>   | 32.500         | 33.000       | 29.550         |
| Automatiseringskosten             | 154.700        | 151.200      | 153.800        |
| Archief- en opslagkosten          | 4.300          | 3.000        | 3.650          |
| Kantoorbenodigdheden              | 23.700         | 32.000       | 20.950         |
| Porti- en telefoonkosten          | 69.400         | 63.600       | 72.850         |
| Afschrijving kantoorinventaris    | 6.550          | 6.550        | 6.550          |
| Overige kantoorkosten             | -              | 3.000        | 1.250          |
| <i>Kantoorkosten</i>              | 258.650        | 259.350      | 259.050        |
| Accountantskosten                 | 64.100         | 59.350       | 59.800         |
| Juridische bijstand               | 28.200         | 5.000        | 4.250          |
| Contributies en abonnementen      | 61.750         | 39.650       | 54.850         |
| Overige algemene kosten           | 24.300         | 7.500        | 19.150         |
| <i>Algemene kosten</i>            | 178.350        | 111.500      | 138.050        |
| <i>Personele kosten</i>           | 861.700        | 866.400      | 840.500        |
|                                   | 1.395.650      | 1.331.250    | 1.328.950      |



In de personele kosten zitten alle medewerkers in de staf zoals Directie, Personeelszaken, Bedrijfsvoering en Financiële Zaken.

De accountantskosten bestaan volledig uit honoraria inzake de jaarrekeningcontrole.

### **Kostenpercentage beheer en administratie**

Onderstaand is de verhouding van de kosten van beheer en administratie in relatie met de bestedingen aan de doelstelling procentueel weergegeven.

|  | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2022 |
|--|----------------|--------------|----------------|
| Kosten beheer en administratie           | 1.395.650      | 1.331.250    | 1.328.950      |
| Besteed aan doelstellingen               | 23.077.450     | 19.890.800   | 19.113.300     |
| Kostenpercentage beheer en administratie | 6,0%           | 6,7%         | 7,0%           |

Het bestuur heeft bepaald dat maximaal 10% mag worden besteed aan de kosten van beheer en administratie van de eigen organisatie.

### **Saldo financiële baten en lasten**

Te specificeren als volgt:

|   | Werkelijk 2023   | Begroot 2023   | Werkelijk 2022    |
|---|------------------|----------------|-------------------|
| Rente op banktegoeden                   | 73.150           | -              | 3.150             |
| Dividend en couponrente                 | 280.750          | 353.000        | 230.700           |
| (On)gerealiseerde koersresultaten       | 1.905.450        | 640.000        | -4.633.450        |
| Overige rentebaten en valutaverschillen | 28.900           | -              | 54.500            |
| Rentelasten                             | -54.000          | -53.000        | -61.450           |
| Kosten van beleggingen                  | -88.150          | -103.000       | -89.400           |
| <b>Netto beleggingsresultaat</b>        | <b>2.146.100</b> | <b>837.000</b> | <b>-4.495.950</b> |

### **Resultaatoverzicht**

De aansluiting tussen het resultaat in de staat van baten en lasten van de verslaggevende eenheid en de afzonderlijke stichtingen is als volgt:

|   |                  |
|---|------------------|
| Totaal resultaat van de verslaggevende eenheid        | <u>4.222.700</u> |
| Totaal resultaat van de afzonderlijke stichtingen:    |                  |
| Stichting Het Geldersch Landschap                     | 814.550          |
| Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen           | 1.188.200        |
| Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen | <u>2.219.950</u> |
|   | <u>4.222.700</u> |

### **Baten en lasten bezitsbeheer Stichting Het Geldersch Landschap**

| Specificatie                                  | Werkelijk<br>2023 | Begroting<br>2023 | Werkelijk<br>2022 |
|---|-------------------|-------------------|-------------------|
| <b>Baten</b>                                  |                   |                   |                   |
| Houtopbrengsten                               | 872.000           | 736.050           | 785.000           |
| Opbrengsten eigen beheer                      | 162.350           | 83.500            | 122.000           |
| Contracten bezitsbeheer (oa pachten en huren) | 4.675.950         | 4.675.450         | 4.573.300         |
| Vakantiewoningen                              | 169.200           | 130.000           | 166.150           |
| Zakelijke activiteiten                        | 39.850            | 26.800            | 49.600            |
| <b>Totaal baten</b>                           | <b>5.919.350</b>  | <b>5.651.800</b>  | <b>5.696.050</b>  |
| <b>Lasten</b>                                 |                   |                   |                   |
| Planmatig onderhoud terreinen (TOP)           | 1.700.000         | 1.700.000         | 1.700.000         |
| Fokprogramma zeldzame huisdieren              | 41.850            | 50.000            | 48.200            |
| Afschrijving materieel                        | 340.350           | 401.600           | 304.800           |
| Onderhoud onroerend goed (POG)                | 1.100.000         | 1.100.000         | 1.100.000         |
| Onderhoud onroerend goed (fonds de Ehze)      | 14.300            | -                 | 18.300            |
| Incidenteel onderhoud onroerend goed          | 46.850            | 10.000            | 14.150            |
| Huisvesting openstellingen                    | 25.750            | 28.000            | 19.300            |
| Vakantiewoningen                              | 106.350           | 60.950            | 99.700            |
| Zakelijke activiteiten                        | 8.900             | 2.400             | 7.050             |
| Documentatie en onderzoek                     | 10.200            | 9.500             | 5.500             |
| Personeelskosten                              | 4.490.450         | 4.731.300         | 4.394.600         |
| Vaste lasten/eigenaarslasten                  | 624.650           | 637.500           | 589.400           |
| <b>Totaal lasten</b>                          | <b>8.509.650</b>  | <b>8.731.250</b>  | <b>8.301.000</b>  |
| <b>Resultaat</b>                              | <b>-2.590.300</b> | <b>-3.079.450</b> | <b>-2.604.950</b> |



**Resultaat uit bezitsbeheer Geldersche Kasteeler**

**Werkelijk 2023**

| Specificatie                                  | Opengestelde kastelen | Niet opengestelde kastelen | Collectie       | Werkelijk 2023   | Begroting 2023   | Werkelijk 2022   |
|---|-----------------------|----------------------------|-----------------|------------------|------------------|------------------|
| <b>Baten</b>                                  |                       |                            |                 |                  |                  |                  |
| Contracten bezitsbeheer (oa pachten en huren) | 185.800               | 824.700                    | -               | 1.010.500        | 1.109.000        | 824.800          |
| Vakantiewoningen                              | 98.400                | 41.550                     | -               | 139.950          | 130.000          | 145.550          |
| Opbrengsten terreinbeheer                     | 6.150                 | 6.250                      | -               | 12.400           | 7.450            | 8.150            |
| Exploitatie opengestelde kastelen             | 1.435.300             | 300                        | -               | 1.435.600        | 1.355.700        | 1.320.600        |
| <b>Totaal baten</b>                           | <b>1.725.650</b>      | <b>872.800</b>             | <b>-</b>        | <b>2.598.450</b> | <b>2.602.150</b> | <b>2.299.100</b> |
| <b>Lasten</b>                                 |                       |                            |                 |                  |                  |                  |
| Onderhoud onroerend goed (POG)                | 333.700               | 266.300                    | -               | 600.000          | 600.000          | 600.000          |
| Onderhoud onroerend goed incidenteel          | 4.000                 | 19.350                     | -               | 23.350           | 40.000           | 51.250           |
| Onderhoud onroerend goed (best. fonds)        | -                     | 30.900                     | -               | 30.900           | -                | 2.150            |
| Onderhoud terreinen                           | 70.700                | 75.900                     | -               | 146.600          | 130.000          | 114.550          |
| Documentatie en onderzoek                     | -                     | -                          | -               | -                | 28.000           | -                |
| Huisvesting kastelen                          | 248.400               | -                          | -               | 248.400          | 216.850          | 160.550          |
| Beheer inboedel                               | 100                   | -                          | 65.150          | 65.250           | 80.000           | 57.000           |
| Afschrijvingen                                | 4.000                 | -                          | -               | 4.000            | 5.500            | -                |
| Erfpachten                                    | -                     | 74.950                     | -               | 74.950           | 76.450           | 68.250           |
| Vakantiewoningen                              | 61.200                | 21.050                     | -               | 82.250           | 65.550           | 83.600           |
| Personeelskosten                              | 1.269.550             | 246.050                    | 343.650         | 1.859.250        | 1.700.950        | 1.682.850        |
| Kosten exploitatie opengestelde kastelen      | 107.800               | -                          | -               | 107.800          | 71.250           | 84.700           |
| Vaste lasten/eigenaarslasten                  | 91.300                | 95.750                     | 13.750          | 200.800          | 200.050          | 195.550          |
| <b>Totaal lasten</b>                          | <b>2.190.750</b>      | <b>830.250</b>             | <b>422.550</b>  | <b>3.443.550</b> | <b>3.214.600</b> | <b>3.100.450</b> |
| <b>Resultaat</b>                              | <b>-465.100</b>       | <b>42.550</b>              | <b>-422.550</b> | <b>-845.100</b>  | <b>-612.450</b>  | <b>-801.350</b>  |



## Overige toelichtingen bij de staat van baten en lasten over 2023

### **Personeelskosten**

In de staat van baten en lasten over 2023 zijn de volgende bedragen begrepen uit hoofde van bezoldiging van het personeel:

|                                     | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2022 |
|-------------------------------------|----------------|--------------|----------------|
| Lonen en salarissen                 | 5.948.850      | 6.069.100    | 5.744.050      |
| Sociale lasten                      | 909.050        | 940.600      | 866.900        |
| Pensioenlasten                      | 919.800        | 979.000      | 912.200        |
| Overig                              | 666.950        | 653.350      | 603.800        |
|                                     | 8.444.650      | 8.642.050    | 8.126.950      |
| Af: doorberekend aan derden         | -17.900        | -40.000      | -42.000        |
| Af: projectkosten in doorberekening | -564.950       | -665.000     | -521.950       |
|                                     | 7.861.800      | 7.937.050    | 7.563.000      |

In de jaarrekening zijn de personeelskosten als volgt verdeeld:

|  |           |
|--|-----------|
| * Bezitsbeheer (waaronder ook projecten) | 6.349.700 |
| * Voorlichting en educatie               | 379.650   |
| * Eigen fondsenwerving                   | 126.650   |
| * Overheidsbijdragen                     | 144.100   |
| * Beheer en administratie                | 861.700   |
|  | 7.861.800 |

### **Gemiddeld aantal personeelsleden**

Gedurende 2023 bedroeg het gemiddeld aantal personeelsleden in vaste dienst 102,9 (2022: 102,7) berekend op basis van fulltime equivalenten.

|  | Werkelijk 2023 | Begroot 2023 | Werkelijk 2022 |
|--|----------------|--------------|----------------|
| <i>Vaste formatie</i>  | 102,9          | 108,3        | 102,7          |
| <i>Flexibele formatie (BBL-ers/stagiares)</i>                    | 8,3            | 6,8          | 7,0            |
| Totaal aantal fte's (vast en flexibel)                           | 111,2          | 115,1        | 109,7          |
| Doorberekende projecturen  | -9,9           | -11,5        | -9,4           |
| Totaal aantal fte: bezitsbeheer, werving en promotie en algemeen | 101,3          | 103,6        | 100,3          |

### Bezoldiging medewerkers

Geldersch Landschap & Kasteelen heeft haar eigen arbeidsvoorwaardenpakket voor werknemers.

### Bezoldiging Directeur-bestuurder

|                                     | P.A. van den Tweel<br>Directeur | M.P. van Maarseveen<br>Directeur |
|-------------------------------------|---------------------------------|----------------------------------|
| Aard (looptijd)                     | onbepaald                       | onbepaald                        |
| uren                                | 40                              | 40                               |
| part-time percentage                | 100                             | 100                              |
| periode                             | 1/1-30/9                        | 1/10-31/12                       |
| <b>Jaarinkomen</b>                  |                                 |                                  |
| bruto loon/salaris                  | <b>89.401</b>                   | <b>27.900</b>                    |
| vakantiegeld                        | <b>6.926</b>                    | <b>2.678</b>                     |
| eindejaarsuitkering/eenmalige bonus | <b>8.936</b>                    | <b>2.014</b>                     |
| <b>Totaal</b>                       | <b>105.263</b>                  | <b>32.592</b>                    |
| SV lasten (wg deel)                 | 3.354                           | 3.729                            |
| Pensioenlasten (wg deel)            | 17.827                          | 3.355                            |
| <b>Totaal 2023</b>                  | <b>126.444</b>                  | <b>39.676</b>                    |
| <b>Totaal 2022</b>                  | <b>166.646</b>                  | <b>-</b>                         |

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt Stichting Het Geldersch Landschap de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties (zie [www.goededoelennederland.nl](http://www.goededoelennederland.nl)). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie vond plaats door de RvT. Deze weging leidde tot een zogenaamde BSD-score van 500 punten met een maximaal jaarinkomen van € 178.309 en een maximale totale bezoldiging van € 221.400.

In 2023 vond er een directiewisseling plaats. Per 1 oktober is de heer van den Tweel opgevolgd door de heer van Maarseveen. In het kader van overdracht is de heer van Maarseveen in dienst getreden per 1 augustus 2023 en is de heer van den Tweel uit dienst getreden op 15 december 2023. De formele overdracht van functie heeft per 1 oktober 2023 plaatsgevonden. Er is er op geen moment sprake geweest van een tweehoofdige directie, waardoor de directiewisseling geen invloed heeft gehad op de BSD-score. In de bezoldiging van de directeur-bestuurder is enkel de bezoldiging opgenomen die beide heren hebben ontvangen in hun functie als directeur-bestuurder.





De heer van den Tweel was in 2023 directeur-bestuurder in de periode van 1 januari t/m 30 september en heeft in deze periode een jaarinkomen van € 105.263 en een totale bezoldiging van € 123.090 genoten. Dit blijft binnen het maximale jaarinkomen van € 133.365 en de maximale totale bezoldiging van € 165.595 (beide bedragen naar rato van het aantal maanden in dienst als directeur-bestuurder). De heer van den Tweel was in dienst van GLK in de periode tot en met 15 december 2023 en heeft in 2023 een totaal jaarinkomen van € 149.481 en een totale bezoldiging van € 172.288 genoten. Ook deze bedragen blijven binnen het maximale jaarinkomen van € 170.493 en de totale maximale bezoldiging van € 211.695 (beide bedragen naar rato van het aantal maanden in dienst).

De heer van Maarseveen was in 2023 directeur-bestuurder in de periode van 1 oktober t/m 31 december en heeft in deze periode een jaarinkomen van € 32.593 en een totale bezoldiging van € 35.948 genoten. Dit blijft binnen het maximale jaarinkomen van € 44.944 en de maximale totale bezoldiging van € 55.805 (beide bedragen naar rato van het aantal maanden in dienst als directeur-bestuurder). De heer van Maarseveen was in dienst van GLK in de periode vanaf 1 augustus 2023 en heeft in 2023 een totaal jaarinkomen van € 54.837 en een totale bezoldiging van € 60.393 genoten. Ook deze bedragen blijven binnen het maximale jaarinkomen van € 74.743 en de totale maximale bezoldiging van € 92.806 (beide bedragen naar rato van het aantal maanden in dienst).

### **Bezoldiging Raad van Toezicht**

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging. Er is een onkostenvergoeding voor gemaakte kosten.



***Vastgesteld door de directie:***

drs. M.P. van Maarseveen  
Directeur-bestuurder

Arnhem, 23 mei 2024

***Goedgekeurd door de Raad van Toezicht:***

M.A.J. van der Tas  
Voorzitter

mr. E.C.J. Boerboom MBA

M. Doornekamp

drs. R.J.J. Stevens

mr. F.L.V.P.L. Tierolff

Arnhem, 23 mei 2024



## Overige gegevens

### ***Controleverklaring van de onafhankelijke accountant***

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is op de volgende pagina opgenomen.

### ***Voorstel resultaatbestemming***

Het voorstel voor de resultaatbestemming is opgenomen onder de Staat van Baten en Lasten op pagina 22.



Baker Tilly (Netherlands) N.V.  
Burgemeester Roelenweg 14-18  
Postbus 508  
8000 AM Zwolle

T: +31 (0)38 425 86 00

zwolle@bakertilly.nl  
[www.bakertilly.nl](http://www.bakertilly.nl)

KvK: 24425560

Aan de directie en de raad van toezicht van  
de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap  
gecombineerd

## CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

### Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

#### Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van de verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2023;
2. De staat van baten en lasten over 2023;
3. Het kasstroomoverzicht over 2023; en
4. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

#### De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

### **Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie**

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, die bestaat uit:

- Het directieverslag;
- Het verslag van de raad van toezicht;
- Het verkort verslag van de raad van advies;
- Het verkort verslag van de beheer advies commissie;
- De overige gegevens; en
- De bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het directieverslag, het verslag van de raad van toezicht, het verkort verslag van de raad van advies, het verkort verslag van de beheer advies commissie, de overige gegevens en de bijlagen in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

### **Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**

#### **Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van toezicht voor de jaarrekening**

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.



**Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening**

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of bij de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Zwolle, 24 mei 2024

Baker Tilly (Netherlands) N.V.



drs. E.H.J.D. Damman RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:



e.D.

## Specificatie van de door de Stichting beheerde terreinen

De bij de Stichting in beheer zijnde terreinen per 31 december 2023 kunnen als volgt worden gespecificeerd (in hectares):

|  | 31 december 2023          | 31 december 2022          |
|--|---------------------------|---------------------------|
| Beheereenheid West Veluwe en Vallei                                    | 2.939,7643                | 2.940,5654                |
| Beheereenheid Rivierengebied en Zuid Veluwe                            | 2.514,5402                | 2.514,4570                |
| Beheereenheid Oost Veluwe  | 4.383,6439                | 4.382,7733                |
| Beheereenheid Achterhoek   | <u>2.016,8877</u>         | <u>2.016,6458</u>         |
| <i>Totaal bezit</i>  | 11.854,8361               | 11.854,4415               |
| <i>In beheer voor:</i>   |                           |                           |
| Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen                            | 31,7543                   | 31,7543                   |
| Overig   | <u>19,1226</u>            | <u>19,1226</u>            |
|  | 50,8769                   | 50,8769                   |
| <b>Totaal</b>  | <u><u>11.905,7130</u></u> | <u><u>11.905,3184</u></u> |
| Het verloop van het eigen terreinbezit was als volgt:<br>(in hectares) |                           |                           |
| Stand per 1 januari  | 11.854,4415               | 11.802,4309               |
| <i>Mutaties</i>  | <u>0,3946</u>             | <u>52,0106</u>            |
| Stand per 31 december  | <u><u>11.854,8361</u></u> | <u><u>11.854,4415</u></u> |
| <b>Specificatie mutatie bezit:</b>                                     |                           |                           |
| Aankoopaktes   | 1,4750                    | 54,6869                   |
| Verkoopaktes   | 0,0000                    | -2,5786                   |
| Erfpachtaktes  | -0,0384                   | 0,0000                    |
| Ruilingsaktes  | -1,3966                   | -0,1019                   |
| Hernummeringen/correcties  | 0,1026                    | -0,0053                   |
| Nalatenschapsaktes/schenkingsaktes                                     | <u>0,2520</u>             | <u>0,0095</u>             |
| <i>Mutaties</i>  | 0,3946                    | 52,0106                   |



## Verantwoording NPL-projecten

| Omschrijving project   | Beschikbaar<br>per 01-01-23 | Kosten<br>2023 | Beschikb.<br>/tekort |
|--|-----------------------------|----------------|----------------------|
| Achterhoek: vervangen lanen  | 30.000                      | 37.350         | -7.350               |
| Algemeen: verduurzaming huurwoningen                                   | 200.000                     | 227.000        | -27.000              |
| Algemeen: laadpalen  | -                           | 5.800          | -5.800               |
| Algemeen: CO <sup>2</sup> -reductie                                    | -                           | 38.750         | -38.750              |
| Algemeen: inrichting GNN (110,45 ha)                                   | 17.500                      | 23.950         | -6.450               |
| Algemeen: bestrijding invasieve exoten                                 | 19.500                      | 19.200         | 300                  |
| Algemeen: kwaliteitsimpuls bestaande Natuur (onderzoeken/natuurrakers) | 30.300                      | 15.300         | 15.000               |
| Algemeen: SPUK   | -                           | 31.750         | -31.750              |
| Algemeen: Lesa's   | -                           | 16.000         | -16.000              |
| Algemeen: opstellen recreatiebeleid                                    | 5.000                       | 5.550          | -550                 |
| Algemeen: onderzoek natuur en landschap 2023                           | 40.000                      | 27.700         | 12.300               |
| Algemeen: opstellen beheervisies en evaluaties                         | 61.000                      | 53.650         | 7.350                |
| Algemeen: monitoring 2023  | 82.500                      | 94.250         | -11.750              |
| Algemeen: Regio Deal Veluwe: landbouw                                  | 50.000                      | 26.900         | 23.100               |
| De Haere: prunusbestrijding  | 26.200                      | 25.950         | 250                  |
| Hoevelaken: inrichtingsplan deelgebied zuid                            | 100.000                     | 48.850         | 51.150               |
| Huis te Eerbeek: vervangen lanen uitvoering                            | 35.000                      | 24.800         | 10.200               |
| Noordoost Veluwe: zorgplicht   | 15.400                      | 27.400         | -12.000              |
| Noordwest Veluwe: bosverjonging diverse terreinen                      | 8.100                       | 400            | 7.700                |
| Orderbos: herstel laan   | 7.100                       | 3.650          | 3.450                |
| Petrea: zorgplicht Molenweg te Wapenveld                               | 23.000                      | -              | 23.000               |
| Staverden: Regio Deal Veluwe: uitvoering maatregelen masterplan        | 11.000                      | 39.700         | -28.700              |
| Staverden: Regio Deal Veluwe   | -                           | 150            | -150                 |
| Staverden: KNHS  | 30.000                      | 1.200          | 28.800               |
| Sysselt: bosherstel 2023   | 39.000                      | 26.600         | 12.400               |
| Waardenburg en Neerijnen: bosverjonging                                | 18.150                      | -              | 18.150               |
| Waardenburg en Neerijnen: herstellen laan                              | 20.300                      | -              | 20.300               |
| Zuidoost Veluwe: herbebossing diverse terreinen                        | 31.100                      | 100            | 31.000               |
| Zuidoost Veluwe: zorgplicht  | 7.850                       | 38.200         | -30.350              |
| Zwarte kolk: opschonen kolk  | 15.000                      | -              | 15.000               |
| Zypenaar: installatie van thermostaatknoppen op verwarming             | 25.000                      | 60.350         | -35.350              |
| <b>TOTAAL 2023</b>   | <b>948.000</b>              | <b>920.500</b> | <b>27.500</b>        |
| <b>Niet begrote en afgesloten/niet afgewikkelde NPL-projecten</b>      | <b>2.260.950</b>            | <b>-</b>       | <b>2.260.950</b>     |
| <b>Totaal</b>  | <b>3.208.950</b>            | <b>920.500</b> | <b>2.288.450</b>     |

Het totaal aan beschikbare NPL-projectgelden per 31 december 2023 wordt meegenomen naar volgend jaar. Daar waar op projectniveau een tekort aanwezig is eind 2023, wordt dit verrekend binnen het totaal aan beschikbare NPL-projectgelden.

## Groepsstructuur verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch landschap

De verslaggevende eenheid Stichting Het Geldersch Landschap gecombineerd bestaat uit de volgende stichtingen: Stichting Het Geldersch Landschap, Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen, Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen en Stichting Vrienden van Kastelen.

### **Stichting Het Geldersch Landschap**

Statutaire naam : Stichting Het Geldersch Landschap  
Vestigingsplaats : Arnhem  
Kvk-nummer : 41047543  
Rechtsvorm : stichting  
Doelstelling : De Stichting heeft ten doel onder meer het behoud van en de zorg voor alsmede voorlichting en educatie omtrent landschappelijk, natuurwetenschappelijk en/of cultuurhistorisch opzicht belangrijke terreinen in de provincie Gelderland met de zich daarop bevindende monumenten van geschiedenis en kunst, in het bijzonder die, bedoeld in de Monumentenwet.

### **Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen**

Statutaire naam : Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen  
Vestigingsplaats : Arnhem  
Kvk-nummer : 41047558  
Rechtsvorm : stichting  
Doelstelling : De Stichting heeft ten doel de in de provincie Gelderland aanwezige kastelen, kasteelruïnes en historische landhuizen met de daarbij behorende inventarissen, tuinen, opstallen en erven te behoeden voor verval en ondergang en bij te dragen aan het behoud van de hierin besloten kunsthistorische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden alsmede voorlichting en educatie omtrent bovenstaande.

### **Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen**

Statutaire naam : Stichting Steunfonds Geldersch Landschap en Kasteelen  
Vestigingsplaats : Arnhem  
Kvk-nummer : 41048515  
Rechtsvorm : stichting  
Doelstelling : De Stichting heeft ten doel in bijzondere gevallen materiële steun te verlenen aan de Stichting Het Geldersch Landschap en Stichting Vrienden der Geldersche Kasteelen. Daartoe tracht de Stichting fondsen te werven en voert zij het beheer over het aan haar toevertrouwde vermogen.





## Samenstelling Raad van Toezicht en Directie

### Raad van Toezicht

M.A.J. van der Tas, voorzitter  
Mr E.C.J. Boerboom MBA  
M. Doornekamp  
drs. P. E. Hielkema EMLE *(t/m 31-12-2023)*  
drs. R.J.J. Stevens  
mr. F.L.V.P.L. Tierolff

### Directeur-bestuurder

ir. P.A. van den Tweel

### Financiële Audit Commissie

M. Doornekamp  
drs. P. E. Hielkema EMLE *(t/m 31-12-2023)*

